

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
İç Mimarlık ve evre Tasarımı Ana Bilim Dalı

**BAUHAUS EĞTİM ANLAYIŞININ
GÜNÜMÜZ TEMEL TASARIM
EĞTİMİNE ETKİLERİ**

Ece Esen

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2015

**BAUHAUS EĞİTİM ANLAYIŞININ
GÜNÜMÜZ TEMEL TASARIM
EĞİTİMİNE ETKİLERİ**

Ece Esen

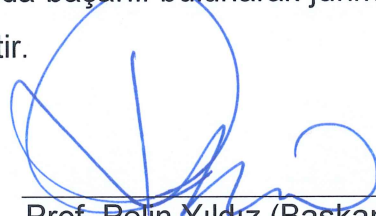
Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

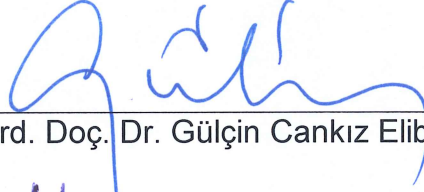
Ankara, 2015

KABUL VE ONAY

Ece Esen tarafından hazırlanan "Bauhaus Eğitim Anlayışının Günümüz Temel Tasarım Eğitime Etkileri" başlıklı bu çalışma, 11.09.2015 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Pelin Yıldız (Başkan)

Yrd. Doç. Dr. Gülçin Cankız Elibol (Danışman)

Doç. Hakan Ertek

Yrd. Doç. Dr. Emre Demirel

Doç. Nur Ayalp

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Türev Berki

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

11.09.2015

Ece Esen

TEŞEKKÜR

Öncelikle İç Mimarlık mesleği ile beni tanıştıran, özel kılan, sahip olduğu mesleki ve kişisel özelliklerini mütevazı kişiliğiyle hiçbir zaman ön plana çıkartmayı tercih etmeyen canım meslektaşım babama teşekkür etmek istiyorum.

Dört yıllık lisans eğitimim boyunca hocam olan ve mesleki hayatıma iş arkadaşım olarak devam eden, kendine özgü kişiliği, beni her zaman büyüleyen ve düşünceleri ile şaşırtan çok sevgili ve çok değerli Mesut Çelik hocama,

Çalışmalarına katkılarından, desteklerinden dolayı çok değerli hocalarım ve arkadaşlarım Gülçin Cankız Elibol ve Duygu Koca'ya,

Varlıklarıyla beni her zaman mutlu eden her an imdadıma koşan, önce dost sonra iş arkadaşlarım olan sevgili Pelin Koçkan ve Sırma Bilir'e,

Eğitim hayatım boyunca bir gün dahi elini, kalbini üzerimden hiç eksiltmeyen canım anneme, aileme ve can dostlarıma

Teşekkürlerimle.....

ÖZET

ESEN, Ece, *Bauhaus Eğitim Anlayışının Günümüz Temel Tasarım Eğitimine Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2015.

Tasarım tarihi için önemli bir çıkış noktası olarak kabul edilen Bauhaus Okulu, 14 yıl gibi kısa bir süre faaliyet göstermiş olmasına rağmen, etkileri tüm dünyaya yayılmıştır. Bu çalışmada, Bauhaus Okulu'nun yakın geçmişi ile her biri kendi içinde sıra dışı olarak tabir edilebilen eğitimcileri, bu eğitimcilerin eğitime olan yaklaşımları ve ürettikleri çalışmalar, okulun oluşum evreleri ile birlikte araştırılmıştır. Bauhaus eğitiminin Türkiye'deki etkilerinin incelenmesi amacıyla, iç mimarlık eğitimi vermeye başlamış ilk üç yükseköğretim kurumu araştırma kapsamına alınmıştır. Bu kurumlarda, İç Mimarlık ve/veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinde lisans dersi olarak verilmekte olan Temel Tasarım dersi yürütücüleriyle gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeler, çalışmanın amacı doğrultusunda ele alınmıştır. Elde edilen görüşler, içerik analizine tabi tutulmuş; çözümlenmeleri yapılan görüşme metinleri kodlamalar ve tematik gruplamalar ile yorumlanarak, 'Temel Tasarım' eğitiminde Bauhaus etkisinin mevcut durumda da var olup olmadığı ve söz konusu eğitimde nasıl bir noktada bulunduğu araştırılmıştır. Sonuçların meslek eğitimi ve dolayısıyla mesleğin gelişimi açısından fayda sağlaması, temel tasarım eğitimine konu kapsamında eleştirel bir bakış getirmesi yolu ile konuya ilişkin mevcut yazına katkı sağlaması öngörülmüştür.

Anahtar Sözcükler

Bauhaus, Temel Tasarım, İç Mimarlık eğitimi

ABSTRACT

ESEN, Ece. Bauhaus Eğitim Anlayışının Günümüz Temel Tasarım Eğitimine Etkileri, Yüksek Lisans Ankara,2015.

Bauhaus, which is accepted as one of the most inspiring institutes in design history, has a broad influence all over the World eventhough it performed for only 14 years. In this study, the unique individuals of its academic staff and their educational approaches and outputs were investigated within the scope of the establishment stages of the school. In order to interpret the influences of Bauhaus school in Turkey, the firstly established three universities giving education in this way were taken into consideration. Face to face interviews were conducted with the academicians giving the undergraduate course Basic Design in the departments of Architecture and/or Interior Architecture of these institutes. The interviews were transcibed verbatim, and content analysis was used for analysing the data. The data were coded and grouped under some subtitles, and interpreted. By these analyses, the influences of the Bauhaus education model on Basic Design education were investigated. The findings were anticipated to contribute the development of the profession and related literature, as it puts forward a critical point of view.

Key Words

Bauhaus, Basic Design, Interior Architecture education

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	vii
TABLolar DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2. MATERYAL ve METOD	8
3. BAUHAUS TASARIM OKULU	9
3.1. Bauhaus'un Kuruluşu	9
3.2. Weimar Dönemi	20
3.3. Dessau Dönemi	29
3.4. Berlin Dönemi	39
4. BAUHAUS EĞİTİM YAPISI	46
4.1. Bauhaus'da Görev Yapan Eğitimciler	46
4.2 Bauhaus'un Kuram ve Metodolojisi	53
4.2.1. Bauhaus Manifestosu	53
4.2.2. Bauhaus ve Modernizm	55
4.3 Bauhaus'un Eğitim Programları Kapsamında	
Temel Tasarım Eğitimi	61
4.3.1 Bauhaus Tasarım Stüdyoları	65
4.3.2 Bauhaus Temel Tasarım Dersi-Vorkurs	82

5. BAUHAUS TASARIM OKULU'NUN TÜRKİYE'DEKİ İLK YANSIMALARI.....	85
5.1 Araştırma Kapsamına Alınmış Eğitim Kurumları	
5.1.1 Marmara Üniversitesi.....	85
5.1.2 Anadolu Üniversitesi.....	86
5.1.3 Hacettepe Üniversitesi.....	86
5.2 Bulgular.....	87
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	99
7. KAYNAKÇA.....	102

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: William Morris.....	10
Şekil 2: Henry van de Velde.....	11
Şekil 3: Walter Gropius.....	12
Şekil 4: Bauhaus Weimar Öğrencileri.....	14
Şekil 5: Marianne Brandt Teapot.....	15
Şekil 6: Lyonel Feninger, 1906.....	15
Şekil 7: Opak küre aydınlatma, isimsiz, 1920 Weimar.....	16
Şekil 8: Marcel Breuer 1926, çelik tüp sandalye tasarımı.....	16
Şekil 9: Bauhaus Weimar'da Metal Üretim Atölyesi.....	17
Şekil 10: Bauhaus Weimar'da metal atölyesi.....	18
Şekil 11: Weimar'da seramik atölyesi.....	19
Şekil 12: Gunta Stözl, Bauhaus Weimar da tekstil, dokuma atölyesi.....	19
Şekil 13: Bauhaus Weimar binası.....	20
Şekil 14: Johannes Itten.....	22
Şekil 15: Johannes Itten ve öğrencileri.....	22
Şekil 16: Lazlo Moholy Nagy, Bauhaus tipografi çalışması.....	23
Şekil 17: Lazlo Moholy Nagy photogram.....	24
Şekil 18: Lazlo Moholy Nagy, Berlin Radio Tower.....	24
Şekil 19: Haus Am Horn, Muche, Eylül 1923.....	25
Şekil 20: Vorkurs temel eğitim sarmalı.....	27
Şekil 21: Bauhaus kurucuları ve sanatçıları.....	28
Şekil 22: Bauhaus Binası, Dessau, Almanya, 1926.....	29
Şekil 23: Walter Gropius, Internationale Architektur. Bauhausbücher 1, München 1925.....	31
Şekil 24: Paul Klee, Pädagogis Skizzenbuch. Bd.2, München 1925.....	31
Şekil 25: Adolf Meyer, Ein Versuchshaus des Bauhauses in Weimar. Bd.3, München 1925.....	31
Şekil 26: Oskar Schlemmer, Die Bühne im Bauhaus. Bd.4, München 1925...31	
Şekil 27: Piet Mondrian, Neue Gestaltung. Neoplastizismus. 5, Eschwege 1925.....	32

Şekil 28: Theo van Doesburg, Grundbegriffe der neuen gestaltenden Kunst.Bd 6, München 1925,	32
Şekil 29: Walter Gropius, Neue Arbeiten der Bauhauswerkstätten. Bd 7, München 1925.....	32
Şekil 30: Lazlo Moholy-Nagy, Malerei, Fotografie, Film.Bd. München 1925.....	32
Şekil 31: Wassily Kandinsky, Punkt und Linie zur Fläche:Beitrag zur Analyse der malerischen Elemente.Bd.9, München,1926.....	33
Şekil 32: Jan Peter Oud, Holländische Aarchitektur, Bd.10 München 1926.....	33
Şekil 33: Kasimir Malewitsch, Bauhausbauten Dessau. Bd.12, München 1928.....	33
Şekil 34: Walter Gropius, Bauhausbauten Dessau. Bd.12, München 1928.....	33
Şekil 35: Albert Gleizes, Kubismus. Bd.13, München 1928.....	34
Şekil 36: Laszlo Moholy-Nagy, Von Material zu Architektur. Bd.14,1929.....	34
Şekil 37: Hannes Meyer.....	35
Şekil 38: Mies van der Rohe.....	36
Şekil 39: Bauhaus veda.....	38
Şekil 40: Bauhaus'un Berline taşınması konulu poster çalışması, 1932.....	39
Şekil 41: Bauhaus'un kapatılması konulu afiş çalışması.....	41
Şekil 42: Bauhaus sergisi, MOMA 1938	42
Şekil 43: Bauhaus sergisi, MOMA 1938.....	43
Şekil 44: Marcel Breuer, sandalye tasarımı ve sanatçının kendi fotoğrafı.....	44
Şekil 45: Otti Berger Bauhaus'un kapatıldığı gün Gertrud Arndt tarafından fotoğraflanmış	45
Şekil 46: Walter Gropius.....	46
Şekil 47: Laszlo Moholy-Nagy.....	46
Şekil 48: Paul Klee.....	47
Şekil 49: Wassily Kandinsky.....	47
Şekil 50: Josef Albers.....	47
Şekil 51: Marcel Breuer.....	48
Şekil 52: Lyonel Feininger	48
Şekil 53: Anni Albers.....	49
Şekil 54: Gerhard Marcks.....	49
Şekil 55: Naum Gabo.....	50

Şekil 56: Oskar Schlemmer.....	50
Şekil 57: Joost Schmidt.....	51
Şekil 58: Georg Muche.....	51
Şekil 59: Johannes Itten.....	51
Şekil 60: Crystal Palace, Londra 1851.....	55
Şekil 61: AEG Fabrika binası, Berlin 1908.....	56
Şekil 62: Walter Gropius, Fabrika binası.....	57
Şekil 63: Villa Savoye, Le Corbusier.....	59
Şekil 64: Barcelona Pavillon, Mies van der Rohe.....	59
Şekil 65: Temel Tasarım Eğitiminin Oluşum Süreci.....	61
Şekil 66: Gestalt kuramına bir örnek.....	62
Şekil 67: Bauhaus öğrencileri bahçede ders işlerken.....	64
Şekil 68: Stüdyo.....	65
Şekil 69a: Johannes Itten.....	68
Şekil 69b Johannes Itten: 'ın renk kuramı adlı kitap kapak çalışması.....	69
Şekil 70,71: Johannes Itten başlangıç kursunda yapılan çalışmalar.....	69
Şekil 72: Moholy Nagy.....	71
Şekil 73: Moholy Nagy'nin sınıfta yaptırdığı denge ve malzeme ilişkisi temalı çalışması.....	72
Şekil 74: A II Moholy Nagy tarafından kanvas üzerine yağlı boya tekniği ile yapılmış üç boyutlu plastic değer taşıyan çalışması.....	73
Şekil 75: Josef Albers.....	74
Şekil 76: Josef Albers'ın yaptırmış olduğu bir çalışma.....	75
Şekil 77: Plastik kağıdı katlama ve bükme tekniği uygulanmış bir çalışma.....	75
Şekil 78: Albers hazırlık kursu öğrencilerine kritik verirken.....	76
Şekil 79: Kandinsky'nin analitik çizim tekniğine bir örnek çalışması.....	77
Şekil 80: Klee'nin uygulatmış olduğu renk çalışması.....	78
Şekil 81: "economy of means" isimli çalışma.....	78
Şekil 82: Gölge tekniği çalışması.....	78
Şekil 83: Johannes Itten, Vorkurs afiş çalışması.....	83
Şekil 84: İnci Deniz Iğın.....	86
Şekil 85: Faruk Atalayer.....	86

Şekil 86: M.Hakan Ertek.....	87
Şekil 87: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümü 2015-2016 Güz Dönemi 1.Sınıf Ders Programı.....	94
Şekil 88: Anadolu Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü 1.sınıf Ders Programı.....	96
Şekil 89: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 1. Sınıf Ders Programı.....	97
Şekil 90: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 1. Sınıf Ders Programına yapılan entegrasyon işlemi.....	100

1. GİRİŞ

Bauhaus Okulu eğitimin her alanında, gerek eğitimci gerek öğrenci seçimlerinde uygulamış olduğu yenilikçi ve kimi zaman deneysel tavırları ile kendine ait bir stil oluşturmuştur. Atalayer (1994) Bauhaus'un, eski dönem akademilerden, geleneksel el sanatlarını taklit eden güzel sanatlar okullarından ve mühendislik okullarından farklı olarak, bunların üçünün özel ve yüksek bir bileşkesi olduğunu; Huges (1982) ise Bauhaus'un bir okuldan öte, bir sanatsal dışavurum ve sosyal bir deney olduğunu ileri sürmektedir.

Bauhaus Okulu kendine ait bir eğitim ekolü yaratmıştır. Wingler (1969), Bauhaus fikrinin çıkış noktasının 19. yüzyılın önde gelen sanayi milletlerinden olan İngiltere'de oluştuğunu öne sürmektedir. 1835 yılında Avam Kamarası, özellikle ülkenin üreten kesimini meydana getiren insanlar arasında, sanat/tasarım bilgisinin nasıl yaygınlaştırılacağına soruşturmasını yapmış ve önerdikleri uygulamaları yönetim ve anayasayla bağdaştırmaya çalışmıştır (Huges,1982). Ortak bir karara vararak 1837'de Devlet Tasarım Okulu kurulmuş ve bu okul daha sonra İngiltere'de tasarım eğitiminin omurgasını oluşturmuştur. Huges (1982)'a göre bu okulun birinci sınıf programı, özellikle Bauhaus ve günümüz Temel Sanat/Tasarım Eğitimi'nin biçimlenişi üzerinde etkili olmuştur.

Endüstrileşmenin 19. yüzyıldan başlayarak yaşamın her alanında hissedilen etkilerine karşın, tasarım ve yapı alanlarında ihtiyaç duyulan eğitim reformlarının en olgunu Bauhaus döneminde yaşanmıştır. Endüstri Devrimi, üretimde işleyişin değişmesine neden olmuş zanaatkâr sınıfını etkilemekte, sanat tasarım eğitimi usta-çırak döngüsünden çıkarıp eğitim ortamlarına taşımaktadır (Ranjan, 2005). Bu noktadan sonra Temel Tasarım Eğitimi mesleki olarak önem kazanmaya başlamıştır.

İç Mimarlık eğitiminin bel kemiğini oluşturan Temel Tasarım eğitimi 17. yüzyıldan günümüze kadar çeşitli değişim ve gelişimler göstermiştir.

Günümüzde, 'Temel Tasarım' dersi İç Mimarlık öğrencilerinin ilk yılı aldığı temel bir derstir. Tasarım eğitimi almaya başlayan öğrenciler, derse başladıkları ilk günden itibaren ezberlerini bozan, farklı bir dünyaya adım attıklarından ilk önceleri habersiz, ilerleyen süreçte farkındalıklarının da artmasıyla birlikte bambaşka bir dünyayı deneyimleye başlarlar.

Sanat eğitimi; amaç, kapsam, program olarak yaratıcı bireyin eğitim ve öğretimidir. Bu teknik bir eğitim değildir. Yapısı gereği, görsel algı-bilme-düşünce, estetik canlandırmanın zihinsel yapılaşmasının, buluş-esin-yaratıcılık sürecinin, el-göz-beyin yeteneklerinin geliştirilip yükseltilmesinin, düşün-hayal-sezgi güçlerinin etkinleştirilmesinin eğitim ve öğretimidir. Sanat eğitiminin yaratıcı bireyin temel artistik eğitimi olduğu söylenebilir (Atalayer, 1994, s.77).

Almanya, Weimar kentinde kurulmuş olan ve 1919-1933 yılları arasında eğitim vermiş olan Bauhaus; teknik, teknoloji, sanat, tasarım ve üretim kavramlarına yeni bir yaklaşım getirmiş, tasarım eğitimi konusunda farklı bir bakış açısı yaratmıştır. Gropius, sanat ile tasarımın ortak yönlerini birleştirmeyi hedefleyerek; sanatçılar, zanaatkarlar ve mimarların endüstri ile arasındaki ilişkiyi tekrar yapılandırmayı ve bunun sonucunda da sanat ile endüstriyi aynı çatı altında toplamayı hedeflemiştir.

Bauhaus, Temel Tasarım öğretisini, tarihte bilinen biçimsel çözümlerini ortadan kaldırıp; sanatçılık düzeyinde soyut kavramlar ve aynı zamanda gerçek malzemeler üzerinde yeni deneyler yapmak, yaratıcılığın geçmişle ilgisini kopartmak ve yepyeni bir kavrayış alanı oluşturmak olarak belirlemiştir. Okul, tasarımcılara içinde buldukları toplumun sosyal konuları ve değer yargılarını sorgulatırken, eğitim sistemi de sanatçının kitlelerin sorunlarını dile getirebilmesine ve aynı zamanda da sanatın kitlelerin sorunlarına çözüm getirmesine olanak vermiştir.

Bauhaus, sanatsal yetisi olan; yaratıcı mimarlar, ressam ve el sanatçıları yetiştirmeyi hedefleyerek bu doğrultuda uygulamalı yetiştirme biçimini

benimsemiştir. Bauhaus'un Temel Tasarım Eğitimi'ne getirdiği en büyük yenilik, bilinçli olarak yapılandırılmış, kurallı (yöntem, ilke) ve uygulamalı bir tasarıma giriş dersini başlatması ve bu ders için resmi bir öğretim programı oluşturmuş olmasıdır.

Farklı disiplinlerin bir arada oluşu, dayanışma içerisinde olan bir çalışma yöntemi ve hemfikir olunan bir bakış açısı ile endüstri, zanaat, bilim ve tasarımcının tasarlama gücü arasındaki köprüyü kurabilmek ve başarılı olabilmek bütün dünyada uygulanabilecek, her yerde yeniden üretilebilecek, bütün ulusal kültürleri aşan bir "modern tarz", diğer söyleyişle "uluslararası tarz" oluşturmak Bauhaus'un oluşumunu belirleyen ana temalar olmuştur.

Paul Klee'den Vasili Kandinski ve Laszlo Moholy Nagy'e, Walter Gropius'tan Ludwig Mies van der Rohe ve Marcel Breuer'e kadar farklı disiplinlerden birçok sanatçı ve mimarı eğitim kadrosunda barındıran Bauhaus'un, katı bir disiplin ve işlevsellik içinde yalın, basit, süssüz malzemelerle biçim yetkinliği arayan öğretisi, disiplinler arası "modern yaşam'ın kurulumuna ve dinamiklerine denk düşen bir söylemin yaygınlaşmasına da aracılık etmiştir.

Bauhaus okulu birçok ilklere ve özelliklere sahiptir, ancak onu değerli kılan bünyesinde barındırdığı her biri kendine özgü sanatçılardır. Okulun başlangıcından gelişim aşamasına kadar ve hatta okul kapatıldıktan sonra dahi başka şehir ve ülkelerde, Bauhaus manifestosunu yaymaya çalışan bu tasarım dünyasının tabiri caizse "kahramanlarından" sadece isim olarak bahsetmek yeterli olmayacaktır.

Bu nedenle bu çalışmada, Bauhaus'ta görev alan sanatçıların ana branşları, eğitime yaklaşımları ve bunu Bauhaus'un manifestosuyla birleştirip süreci nasıl geçirdikleri de araştırılmıştır. Araştırmanın temel hedeflerinden biri de yapılan bu incelemenin, günümüzde Temel Tasarım Eğitimi'ni uygulanmakta olan eğitimciler için destekleyici kaynak ve altlık oluşturmasıdır. Çalışmada, Bauhaus düşüncesini, sanatçıların ve tasarımcıların uyguladıkları ya da uygulamaya

çalıştıkları somut olanı tasarlama metodunu, yaratıcı düşünceyi ortaya çıkarmak için benimsenmiş bir fikir, düşünme biçimi ve tavır olarak ele aldığımız zaman, içinde bulunduğumuz 20. yüzyılda tasarım eğitimi, bu düşünce biçimini hangi boyutta uygulamış ya da uygulamaya devam etmekte sorusunun cevabı aranmaktadır.

Temel Tasarım Eğitimi (Başlangıç Eğitimi, Enseignement Preliminaire, Foundation Course, Vorkurs), tasarım ve mimarlık okullarında eğitim sürecinin temelini oluşturmuştur. Base School of Design, Vkhutemas, Bauhaus, Chicago Bauhaus ve Ulm Okulu'nun (Hochschule für Gestaltung) programlarında yer almış ve geliştirilmiştir (Boucharenc, 2006; Özkar, 2004; Meggs ve Purvis, 2006). Temel Tasarım Eğitimi konusunda en büyük atılımlar Bauhaus bünyesinde gerçekleşmiş ve bu okulda geliştirilen eğitim süreci diğer okullar için ve günümüz Temel Sanat/Tasarım Eğitimi süreci için önemli bir referans olmuştur.

Temel Tasarım Eğitimi, tüm sanatlar içerisinde ve mimarlık alanında sanatsal anlatımın çözümlenmeye çalışıldığı bir içeriğe sahiptir. Denel (1981), mantığın matematik, matematiğin fizik, fiziğin ise mühendislik dalları için bir üst dil oluşturduğu gibi tasarım içinde bir üst dilin varlığının gerekliliğini ifade etmektedir. Tasarım eğitiminde öncelikli olarak görme becerisinin eğitilmesi ve tasarımcının çevresiyle iletişim kurduğu doğal bir uzantıya dönüştürülmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır (Atalayer, 1994b). Bu süreç ağırlıklı olarak öğrencilerin tasarımı anlamalarında ilk adım olan Temel Tasarım Eğitimi kapsamına girmektedir. Başlangıç eğitimi olarak da isimlendirilen bu eğitim, tasarımcı adayı için bir ilk adım niteliğindedir. Bu bağlamda bir farkındalık oluşturma, görsel duyarlılıklar edinme, soruların ve çözümlerin nasıl çeşitlenebileceğini kavrama yetileri büyük önem taşımaktadır.

Bauhaus da yer alan Temel Tasarım Eğitimi'nin (Vorkurs), değişik coğrafi ve kültürel geçmişe sahip öğrencilerin; potansiyellerini yönlendirecek, yaratıcı becerilerini belirleyecek, belirli bir sanat/tasarım dalı seçme konusunda yol gösterecek, tasarımın temelini oluşturacak öge ve ilkeler konusunda bilgi

verilecek bir dersin oluşturulması gerekliliğinden ortaya çıktığı görülmektedir (Gürer ve Gürer, 1987). Gropius (1937), Başlangıç Eğitimi'nin zekayı, duyguları ve fikirleri olgunlaştıran; yaşamı oluşturan olguların arasında yer alan ilişkilerin farkına varılmasını sağlayan; yaşamda her şeye içgüdüsel bir kesinlikle yaklaşabilecek tam bir birey oluşturma hedefini güden bir süreç olduğuna işaret etmektedir. Temel Tasarım Eğitimi içerik, kapsam, hedef ve program olarak daha çok artistik yeteneklerin geliştirilmesi, yaratıcı kişiliğin örgütlenmesi, duyuların hem sistem, hem de işleyiş olarak zenginleştirilip duyarlılığın yükseltilmesi, görsel bilinç ve düşüncenin kazandırılması, kalıp-değer paradigmalarının yıkılıp, yaratma cesaretinin kazandırılması bileşimlerini içerdiğinden, süregelen eğitimde bu özellikler araştırılmış ve ne şekilde var oldukları tartışılmıştır.

Temel Sanat Eğitimi Türkiye'de ilk defa 1957 yılında bugünkü adı ile Marmara Üniversitesi olan İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nda ders olarak uygulanmıştır (Marmara Üniversitesi, 2015 (<http://tem.gsf.marmara.edu.tr/genel-bilgiler>) yılında ise Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi olan Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'nde tüm fakültenin bölümlerinde ihtiyaç duyulan bir "temel sanat" birimi olarak kurulmuştur (TC Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 2013) (<http://www.msgsu.edu.tr/faculties/guzel-sanatlar-fakultesi/temel-egitim>). 1983 yılında Ankara'da kurulan Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ise resim, heykel, seramik ve cam anasanat dallarında, daha sonra da 1987 yılında kurulan İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde eğitimin ilk bir yılı içerisinde "temel sanat" dersi olarak işlenmiştir. (http://www.gsf.hacettepe.edu.tr/?page_id=7&lang=tr). Günümüzde ise Temel Sanat ve/veya Temel Tasarım Eğitimi, çeşitli adlar altında, fakat benzer içeriklerle birçok tasarım odaklı bölümde temel ders olarak sürdürülmektedir.

Temel Tasarım Eğitimi, 1920'lerden günümüze kadar, hem isim hem de içerik olarak önemli değişiklikler geçirmiş, 1960'lardan sonra önemini yitirmeye başlamıştır, fakat 1980 sonrasında Temel Tasarım Eğitimi'ne olan ilgi tekrar

artmış ve konu üzerinde pek çok tartışma ve araştırma gerçekleştirilmiştir (Boucharenc, 2006). Günümüzde Temel Sanat/Tasarım Eğitimi; Avrupa ve Amerika’da Temel Eğitim, Temel Tasarım, Temel Sanat ve Başlangıç Eğitimi gibi isimler altında uygulanmaya devam etmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de İç Mimarlık eğitiminin ilk yıl derslerinden birisi olan ve tasarım eğitiminin bel kemiği olarak kabul edilen “Temel Tasarım” stüdyo dersinin çıkış noktası olarak kabul edilen Bauhaus Okulu’nu incelemek ve günümüz Temel Tasarım Eğitimi ile aralarındaki ilişkiyi, yansımalarını, etkilerini, geçirdiği değişimin sebep ve biçimlerini tespit etmektir.

Alan çalışması olarak, Türkiye’de uygulanmakta olan Temel Tasarım Eğitimi’ni Bauhaus ekolü ile oluşturmuş olan ilk İç Mimarlık ve/veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinde dersi yürüten hocalar ile röportaj yapılmıştır, bu araştırma ile birlikte Bauhaus ekolünün Temel Tasarım Eğitimi’ndeki mevcut varlığı ve etkileri saptanmaya çalışılmıştır.

Tezin birinci bölümünde, araştırmanın konusu ve amacı ile ilgili genel bir açıklama yapılmış ve çalışmanın çerçevesi belirlenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, araştırma kapsamında yapılacak olan alan çalışmasında uygulanacak yöntemden bahsedilmiştir.

Bauhaus tasarım okulunun kuruluşu ve geçirdiği üç dönemin araştırılması ise çalışmanın üçüncü bölümünde ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde Bauhaus’ta görev almış eğitimcilerden bahsedilmiş, bu alan çeşitli görsellerle desteklenmiş; Temel Tasarım Eğitimi’nde kullanılan yöntemler ve uygulamalar araştırılmıştır.

Beşinci bölümde ise Türkiye’den seçilen üç devlet okulunun İç Mimarlık ve/veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümlerinde, günümüzde verilen ‘Temel

Tasarım' dersini uygulamalı olarak yürüten öğretim elemanları araştırma kapsamına alınmış; eğitimcilerle yapılan yüz yüze görüşmelerin analizi ile çıkan sonuçlara yer verilmiştir.

Çalışmanın sonuç bölümünde, yapılan araştırma sonucunda edinilen veriler doğrultusunda Bauhaus eğitim anlayışı ile günümüz Temel Tasarım Eğitimi arasındaki bağlantı algılanmaya çalışılmıştır. Çıkan sonuç ile Bauhaus eğitiminin sanatçı, tasarımcı, eğitmen ve öğrenci için ne tür bir alt yapı oluşturduğu irdelenmiştir.

2. MATERYAL VE METOD

Çalışma kapsamında, Bauhaus ekolü dâhilinde Temel Tasarım Eğitimi'nin ortaya çıkışı, ekolün günümüz eğitime nasıl etki ettiği ve ne gibi değişikliklere uğramış olduğu soruları araştırılmıştır.

Bauhaus okulunun kuruluş yılından itibaren izlediği eğitim metodolojisi, ders içerikleri ve yapısı üzerinde incelemeler yapılmıştır. Yapılan incelemelerden elde edilen sonuçlar dâhilinde Türkiye'de Bauhaus etkilerini taşıdığı öngörülen, Marmara Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi'nin İç Mimarlık ve/veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümlerinde verilmekte olan Temel Tasarım dersini yürüten eğitimciler ile yüz yüze görüşmeler yapılarak, uygulamakta oldukları Temel Tasarım dersinin esas ve içerikleri tartışılmıştır. Çalışma kapsamında Bauhaus Temel Sanat/Tasarım Eğitimi başlangıç noktası olarak ele alınmış ve devam etmekte olan günümüz Temel Sanat/Tasarım Eğitimi incelenerek zaman içerisinde geçirdiği değişim ve gelişmeler incelenmiştir.

Yapılan yüz yüze görüşmelerde eğitimcilere iki temel soru yöneltilmiştir; ancak, görüşmeler konunun seyrine göre yönlenebilmiştir. Bu nedenle yarı yapılandırılmış olarak nitelendirilebilecek bu yüz yüze görüşmelerde katılımcıların onayı ile ses kaydı yapılmış; görüşmeler çözümlenerek yazılı metin haline getirilmiş; veriler kodlanarak gruplandırılmış ve daha sonra temalar halinde toplanarak içerik analizine tabi tutulmuştur.

Yüz yüze görüşmelerin yanı sıra, araştırma kapsamına alınan eğitim kurumlarının ders programları dahilindeki Temel Tasarım/Sanat Eğitimi dersleri, haftalık ders saati ve kredi gibi sayısal yönlerden de incelenmiştir. Bulgular ilerleyen başlıklar altında sunulmuştur.

3. BAUHAUS TASARIM OKULU

3.1. Bauhaus'un Kuruluşu

1918 yılında Kasım Devrimi olarak bilinen ayaklanma ile Alman Hanedanlığı'na son verilerek, 1919 yılında kadınların da katıldığı bir seçimle Demokratik bir Cumhuriyet kurulmuştu. Almanya'da Sosyal Demokrat ağırlıklı Weimar Koalisyonu seçimlerden yenik çıkan muhalefetin darbe girişimleri ile sıkıntılı yıllar geçirmekteydi. Ancak monarşinin yıkılması ile birlikte bütün kurulu düzenin değişmesi, toplumun her katmanında sistemi sorgulayan ve yeni öneriler getirmeye çalışan fikirlerin gelişmesine sebep olmaktadır. Bauhaus böyle bir dönemin fikri olarak ortaya çıktı.

Bauhaus okulu ve eğitim yönteminin detaylı bir incelemesi Yüksel Bingöl'ün "Bauhaus ve Eğitim İlkeleri" isimli çalışmasında detaylı bir şekilde incelenmiştir. Çalışmanın bundan sonraki kısmında çoğunlukla bu makalede yapılan inceleme doğrultusunda Bauhaus'un tarihsel gelişiminin okuması yapılmıştır. Bingöl temel olarak Bauhaus öğretisini şu şekilde tanımlar:

Endüstriyel gelişmeyle sanat alanında ortaya çıkan yeni gereksinimlere cevap vermek üzere, John Ruskin (1819-1900) ve William Morris (1834-1896) sanat dünyası ile iş dünyasını birleştirecek unsurları arama fikirleri yaymaya başladılar. Endüstrileşme ve yeni yaşam tarzından gelen bu değişme isteğinin, sanatçının ve eserlerinin toplumsal işlevinin değişmesine bağlı olduğunu, Morris konuşma ve yazılarıyla yaymaya çalışıyordu. Sanat eğitiminin değişmesini, yeni gereksinimler için yeni sanat eğitimi verilmesini, sanatın hayata dönüşmesini, günlük yaşamın bir parçası olmasını istiyordu (Bingöl, Yüksel; www.mobbing.org)

Morris, iyi biçimlendirilmiş bir kabın, herkesin her zaman göremeyeceği, çoğu zamanda anlayamayacağı ürünler vermesinden daha yararlı olabileceğini düşünüyordu (Bingöl, Yüksel) Morris'in fikirleri İngiltere'de çabuk yayılmaya başladı. İngilizler Tatbiki Güzel Sanatlar Eğitimi veren okullar açtılar ve orta dereceli okullarına iş eğitimi derslerini koydular. Bu gelişmeler hızla Avrupa'ya

yayılmaya başladı. Başka bir deyişle, 20. yüzyılın sanat okulları Morris'in düşlediği yönde ilerliyordu.

Şekil 1: William Morris, (Artfactory)

Endüstrinin hızla geliştiği ülkelerden biri olan Almanya, İngiltere'deki gelişmeleri yakından takip ediyordu. Zamanın önemli yazarları, mimarları, sanatçıları ve iş adamları 1908'de "Deutscher Werkbund"u (Alman İş Derneğini) kurmuşlardı. Dernek, İngiltere'deki tatbiki güzel sanatlar alanlarında yapılan yenilikleri süratle Almanya'ya taşımayı, sanat eğitiminde gerekli olan yenileşme hareketini desteklemeyi, sanatı günlük yaşamın bir parçası haline getirmeyi amaçlıyordu. Derneğin ilk yıllarındaki hizmeti, daha çok el sanatlarını destekleyici olmuştu. I. Dünya Savaşı'nın son yıllarında ise, endüstriyel sorunlar daha da önem kazanmaya başlamıştı. Dernek bu gelişmeleri izliyor, sorunlara çözümler

arıyordu ve bu fikirler temelde iki görüş etrafında toplanmaya başlamıştı. İlk fikir, el sanatlarının korunması ve geliştirilmesiydi. İkincisi ise endüstrinin gereksinimi olan tasarım sorununun ele alınması ve kurumsallaştırılması idi. (Bingöl,)

1914'de Köln'de yapılan "Werkbund Seminer"de (İş Derneği Semineri) birbirine muhalif olan bu fikirler büyük bir heyecanla tartışılmıştı. İş Derneği'nin kurucularından Herman Muthesius (1861-1927) endüstrinin gereksinimi olan standartlaştırılmış modüller geliştirilmesini savunurken, muhalifi Henry Van de Velde de el sanatlarının korunmasını ve geliştirilmesini (endüstrinin gereksinimi olan modellerin birer birer geliştirilmesini) savunarak şöyle diyordu: "Sanatçı, iç yapısı itibariyle korlanmış bir ferdiyetçidir. Onun doğal yapısı kurallara ve kuralları savunan herşeye şüphe ile bakar." (Bingöl, Yüksel)

Şekil 2: Henry van de Velde, (wikimediacommons,2015)

Savaşın bittikten sonraki gelişmeler Muthesius'un fikirleri doğrultusunda gelişmeye başlamıştır. Güzel Sanatlar Eğitimi veren okullar, müfredat programlarına endüstrinin sorunlarını da almaya başladılar. O yıllarda Peter Bahrens'in (1868-1940) bürosunda çalışan genç mimar Walter Gropius (1883-

1969) daha 1910 yıllarında mesken konusunda standartlaşmaya gidilmesini, standartlaşmanın ekonomik ve daha da kaliteli olacağı gibi, mesken açığının da süratle kapatılacağını savunuyordu.

Şekil 3: Walter Gropius, (Wikipedia, 2105)

Bu tartışmalar sürerken Almanya'da uygulamalı sanatlar eğitimi veren kurumlar ortaya çıkmaya başlar. Mimar, tasarımcı ve sanat teorisyeni Henri Van De Velde (1863-1957) Weimar Grandükü tarafından 1901 yılında Eyalet Sanat Danışmanlığı'na getirilir. Van de Velde Almanya'da birçok önemli projeyi gerçekleştirdikten sonra, 1906 yılında Saksonya Grandüklüğü Tatbiki Sanat Okulu'nu kurup, düşünceleri doğrultusunda yeni pedagojik denemeler yapmaya başlar. Bu durum Weimarlılar tarafından şiddetli tenkit ve tepkilere yol açar. Savaşın başlamasıyla, Belçikalı olan Van De Velde, Weimar'da daha fazla kalamayacağını anlayınca görevinden çekilmek zorunda kalır ve ayrılırken, okulun yöneticiliğine Walter Gropius'un getirilmesini tavsiye eder. Aynı yıl Gropius, Saksonya Grandükü tarafından Tatbiki Güzel Sanatlar Okulu ile ilgili

bir toplantıya davet edilerek kendisinden bu okul hakkında bir rapor düzenlemesi istenir ve raporunu 1916'nın başlarında Weimar Devlet Bakanlığı'na sunar. Bu rapor doğrultusunda Saksonya Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'nun yönetimi ve gerekli gördüğü taktirde okulun yeniden yapılanma yetkisi kendisine verilir.

Gropius her iki okulu (Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ile Tatbiki Sanatlar Okulu) birleştirir ve bu yeni okula "Staatliches Bauhaus" adını verir. Başka bir deyişle, Gropious, daha önce Belçikalı sanatçı Van de Velde'nin yönetimindeki (1906) Saksonya Güzel Sanatlar Okulu ile Saksonya Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun "hem kurumsal yapılarını, hem de anlayışlarının temelindeki farklılıkları" birleştirerek 1919'da Bauhaus'u kurar. Bauhaus endüstrinin sorunlarına çözüm arandığı bir dönemde ortaya çıkmış bir olgudur. Aynı doğrultuda ve aynı sorunlara çözüm arayan birçok atölye ve okul vardır, fakat Bauhaus bunların en kapsamlısı ve gelişmişidir. Okul çeşitli sebeplerden ötürü önce Dessau'ya daha sonra da Berlin'e taşınmıştır.

Walter Gropius tarafından kurulan okul dönem şartları dâhilinde sanat ve zanaatı birleştirip, teknolojiden yararlanıp, işlevsel, sade ve seri üretime yönelik tasarımlar yapmayı hedeflemiştir. Kökleri Arts and Crafts, de Stijl gibi akımlara ve "Deutscher Werkbund" yani Alman Zanaatçılar Birliği gibi kurumlara dayanan okul, döneminin ve daha sonrasının, hatta bugünlerin tasarım niteliklerini derinlemesine etkileyen bir öneme sahip olmuştur. İlk önce Almanya'da daha sonra neredeyse tüm dünyada modern tasarımın orijini haline gelmiştir. Bünyesinde ressamlar, heykeltıraşlar, mimarlar ve tüm sanatçı ve zanaatçıları toplamış, kül tablasından, sandalyeye ve hatta kent planına kadar her şeyin tasarlanabileceğini savunmuştur.

Gropious "tüm görsel sanatların en büyük amacı yapı bütünüdür" anlayışı ile Bauhaus'u tüm sanatları içine alan bir mimarlık okulu olarak tasarlamıştır. Bauhaus tüm sanat alanlarının özellikle "işlevsel eşya ve mekan tasarımında ortaya çıkan sanatsal açmazları, eğitim ve öğretimini güzel sanatlar eğitimi

temeli üzerine oturarak aşmayı denemiş, bunda da başarılı olmuştur” (Baktır, Özlem, 2006). Temel tasarım kavramı olarak, Bauhaus'ta öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini belirli bir noktaya getirmeyi, öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımlamalarına yardımcı olmayı, yargılarını denetlemeyi ve ön yargılarından kurtulmayı amaçlayan bir disiplin tanımı şeklinde doğmuştur. Bauhaus, kurulduğu andan itibaren farklı etkiler altında sürekli değişen bir ekol olmuş, okul olarak eğitim verdiği sürenin dışında da kavramsal boyutta evrilerek var olmuştur.

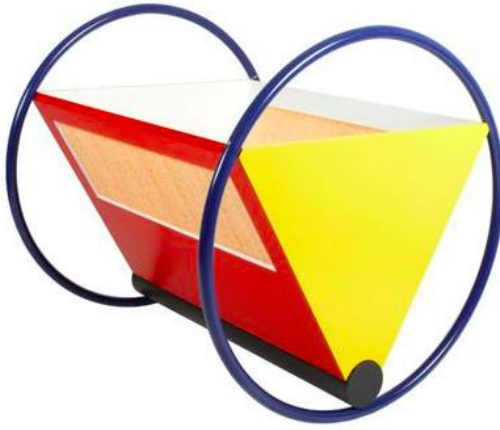
Şekil 4: Bauhaus Weimar öğrencileri, (Wordpress Blog'u, 2012)

Bingöl'e göre bu ekolün temeli şu şekildedir:

Bauhaus öğretisi sanatın etkin yaratma kaynaklarının insanların faydalarına kullanılması ve sanatçının sosyal sorumluluk bilincinin geliştirilmesi temeline oturur. Tasarlanan herhangi bir ürün biçimlenmesinde sosyal bir içerikten ya da ihtiyaçtan hareket edilmesi esas alınmıştır. Sadece estetik kaygılar, teknik mükemmellik ve içerik yeterli görülmemiştir
(<http://www.mobbig.org/belge/MOBBIG-29/YukselBingol-Sunu-mobbig29.pdf>).

Şekil 5: Marianne Brandt Teapot (WordPress Blog'u, 2010)

Şekil 6: Lyonel Feningher, 1906 (Philip Nel Blog'u, 2012)

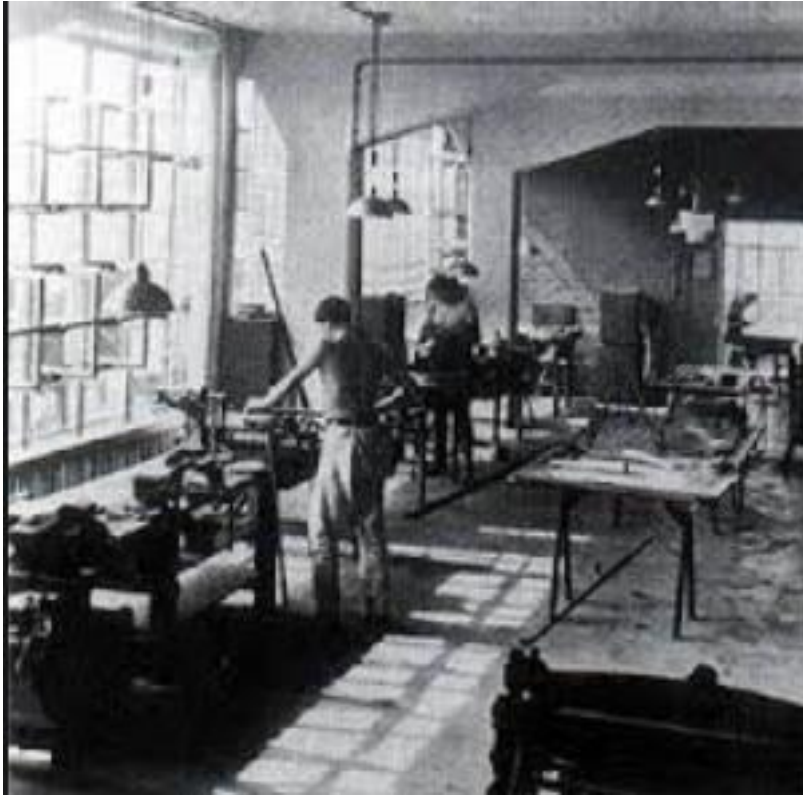
Şekil 7: Opak küre aydınlatma, isimsiz, 1920 Weimar (NCSU Kütüphanesi, 2015)

Şekil 8: Marcel Breuer 1926, çelik tüp sandalye tasarımı (bauhaus, 2015)

Endüstri alanındaki gelişmelere paralel olarak 19. yüzyılının sonu ve 20. yüzyılın başlarında resim, heykel, grafik ve mimarlıkta çok önemli gelişim ve değişimler yaşanmaya başlamıştır. Ancak sanatçılara eğitim veren kurumlar Endüstri Devrimi'nin sonucunda kendilerini yenileme ihtiyacı hissederler.

Standartlaşmış ilke ve kurallara uygun olarak uygulanan eğitim ve bundan beslenen “yeni klasisizm” bu şartlar altında güncelliklerini yitirmeye başlamıştır. Endüstriyel gelişme artık yeni eğitim sisteminin oluşması için eğitim kurumlarını zorlamaktadır. Sadece “sanat” ürünü ortaya koyan okulların yerini, hem işlevsel hem de sanat ürünü olabilecek üretimleri yapan atölye ve kurumlar almaya başlamıştır.

Şekil 9: Bauhaus Weimar'da Metal Üretim Atölyesi (Tipografia, 2007)

Şekil 10: Bauhaus Weimar da metal atölyesi (Tipografia,2007)

Sanayileşme ve makina kullanımı geleneksel el sanatları için bir tehdit oluşturmaya başlamıştır. Üretimde bulunan atölyeler ya kendi işlerini yapan özel atöyelere ya da devlet okullarına dönüştürülmüştür. Sanatla bilimi eşdeğer gören akademiler günün ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olmaya başlamışlardır. Fakat geleneksel anlayışla eğitime devam eden akademiler, endüstri döneminde sanatçıları bu tip sosyal ve toplumsal sorunlardan uzak tutmayı tercih etmişlerdir. Bauhaus ise müze ve galeri gibi kapalı mekanlarda sergilenen “salon sanatını” halkla iç içe kılmayı ve günlük hayata taşımayı hedefliyordu.

Şekill 11: Weimar'da seramik atölyesi (Pinterest (a))

Şekil 12: Gunta Stözl, Bauhaus Weimar da tekstil, dokuma atölyesi (Pinterest (b))

3.2 Bauhaus Weimar Dönemi (1919-1925)

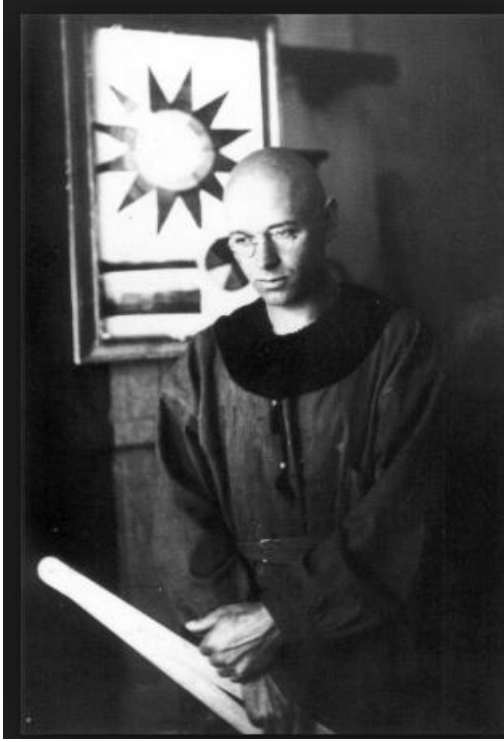

Şekil 13: Bauhaus Weimar Binası (bauhaus, 2015)

Belçikalı grandük Wilhelm Ernst, 1901 yılında Henry Van de Velde'yi Weimar'a davet eder. Davetinin amacı, sanat ve yaratıcılık aracılığıyla şehrin kültürel ve maddi hayatına yenilik getirmesi aynı zamanda "uygulamalı sanatın" aracılığından şehrin zanaat kapasitesini de harekete geçirmektir. Çok vakit geçmeden Van de Velde, 1902'de Sachsen bölgesinin Endüstri ve Tatbiki Sanatlar Danışmanlığı'nı ve sanat okulu direktörlüğünü üstlendi. Nietzsche arşivinin düzenlemesini yaptıktan sonra Uygulamalı Sanat Seminerleri'ni başlattı. Bu seminerler aracılığıyla Weimar çevresindeki zanaat örgütlerini kısa zamanda çevresinde topladı. Bürgel çömlekçileriyle, Tanrod sepetçileriyle, Rhön marangozlarıyla ticari olarak karlı ve tasarımcı olarak tatminkâr faaliyetler sürdürdü. Soba ve cam atölyelerine, gümüş firmalarına danışmanlık yaptı. 1919'dan itibaren Bauhaus'un kullanacağı binaların uygulamasını yaptı ve Tatbiki Sanat Okulu'nu bu komplekse kurdu. Okul mücellit, metal, halı, seramik, kuyumcu, emaye, dokuma ve nakış atölyelerinin pratik faaliyetleri ile resim, perspektif, iç mimari ve yapı derslerini içeriyordu. Atölyelerin faaliyetleri kısa zamanda grandük tarafından desteklenen en karlı işletmeler olarak kayda geçti.

1914'te başlayan ve 4 yıl süren savaş, ekonomik koşulları köklü biçimde değiştirdi ve okulun kapatılmasına sebep oldu. 1916 yılında Van de Velde şehirden ayrılırken okul müdürü olarak yerine Gropius'u tavsiye etti. Bunun üzerine Gropius Tatbiki Sanat Okulu'nun direktörü oldu. Gropius, Van de Velde'nin izinden giderek sanatçıları, teknikerleri ve ticaret ile uğraşanları bir araya getirerek "Bauhütte" adı altında "şantiye tarzı" bir örgütlenme modelini denemek istiyordu. Okul tıpkı Van de Velde'ninki gibi esas olarak cam, metal, baskı, çömlekçilik, dokuma gibi geleneksel iş kollarını esas alan atölyeler üzerine inşa edilmişti. Ancak bunların yanı sıra, sahne ve duvar resmi gibi zanaat ile sanat arasında salınan atölyeler de mevcuttu. Form ve renk bilgisi gibi kurslar ise, Van de Velde'nin klasik resim ve perspektif öğretilerine oranla deneye, soyutlamaya ve dışavuruma daha açık alanlara işaret ediyordu. Yeni okulun asıl önemli farklılığı ise, sarmal da olsa, kademeli bir sistem öngörmesiydi.

Johannes Itten, Bauhaus'un eğitimcilerinden, Gertrud Grunow ile çalışmalar yaparak "Temel Sanat Eğitimi" kavramını oluşturdu. Temel Sanat Eğitimi okulda bulunan bütün öğrencilerin almak zorunda olduğu ortak bir dersti. Öğrencilere başlangıç kursu "vorkurs" niteliğinde olan Temel Sanat Eğitimi dersinde estetik ve biçimsel kavramlar anlatılmaya başlanıyordu. Daha sonra öğrenimlerine atölyelerde devam ediyorlardı. Bu eğitim biçimi tüm dünyada sanat eğitimi veren kurumlar tarafından benimsenmiş ve programlarına dahil edilmişti. Itten'dan sonra Lazslo Moholy Nagy fotoğrafçılığı ve tipografik tasarımı Temel Sanat Eğitimi'ne dahil etti.

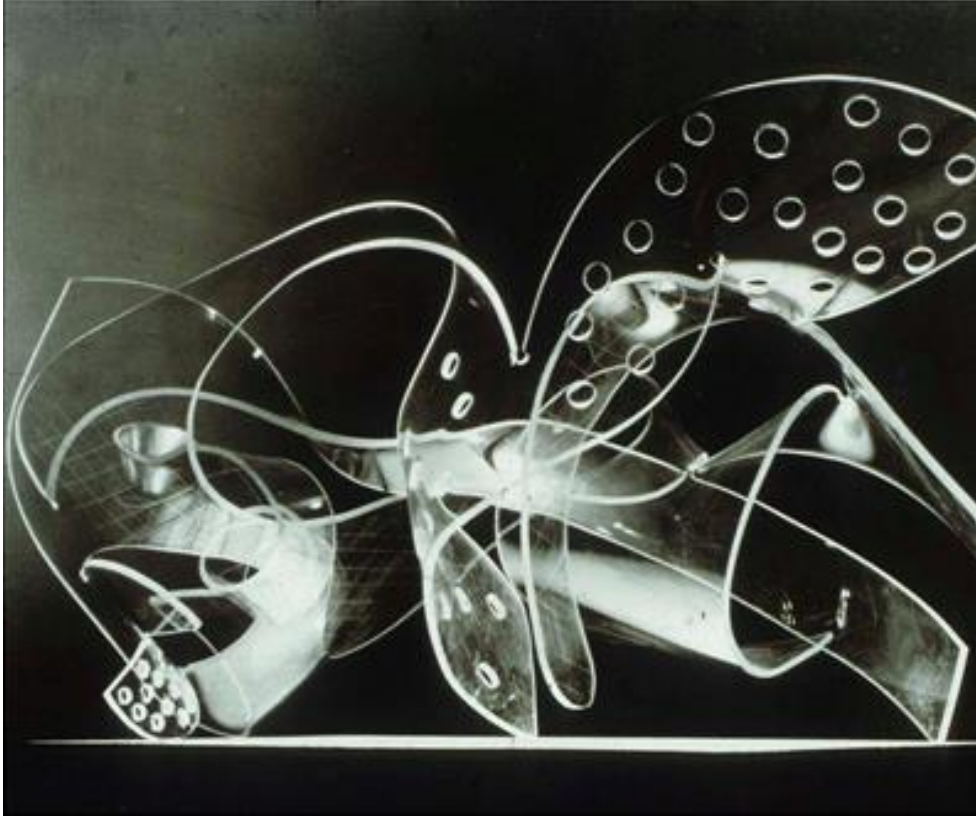
Şekil 14: Johannes Itten (Moderne Kunst, 2006)

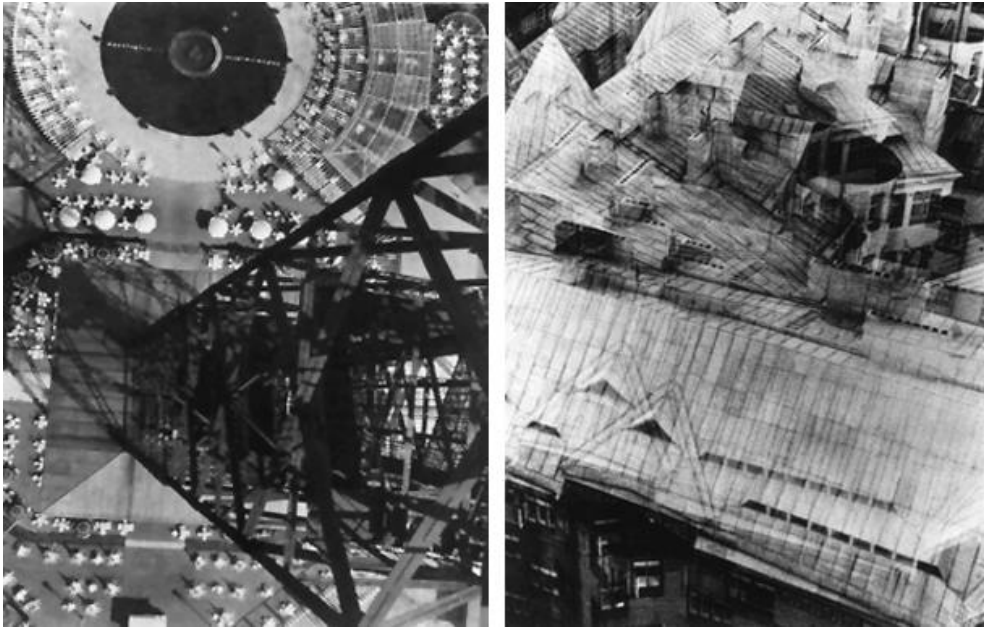
Şekil 15: Johannes Itten ve öğrencileri (Kaufmann Mercantile, 2015)

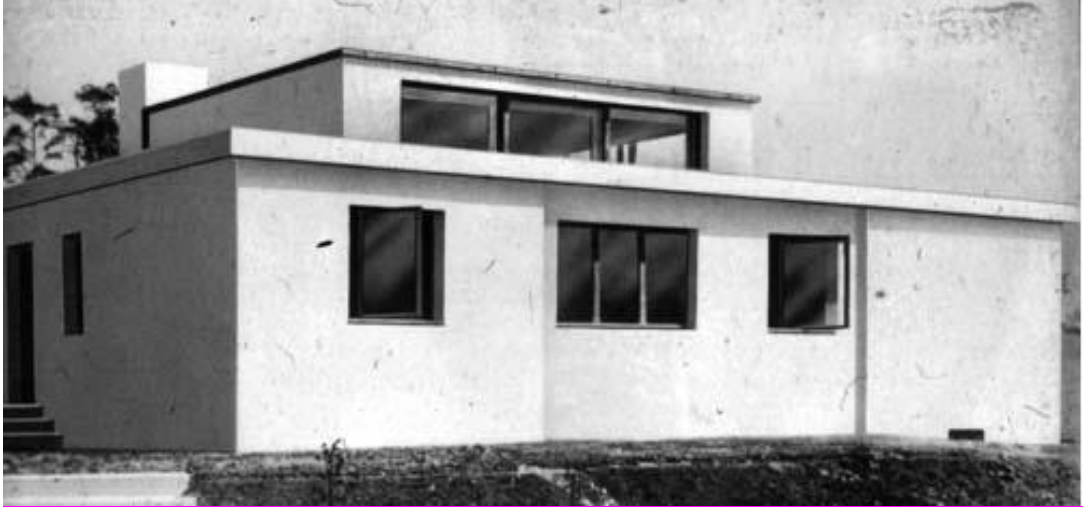
Şekil 16: Lazlo Moholy Nagy, Bauhaus tipografi çalışması
(Studyblue, 2015)

Şekil 17: Lazlo Moholy Nagy photogram, (Flying Trapeze Press)

Şekil 18: Lazlo Moholy Nagy, Berlin Radio Tower (Wikiart, 2010)

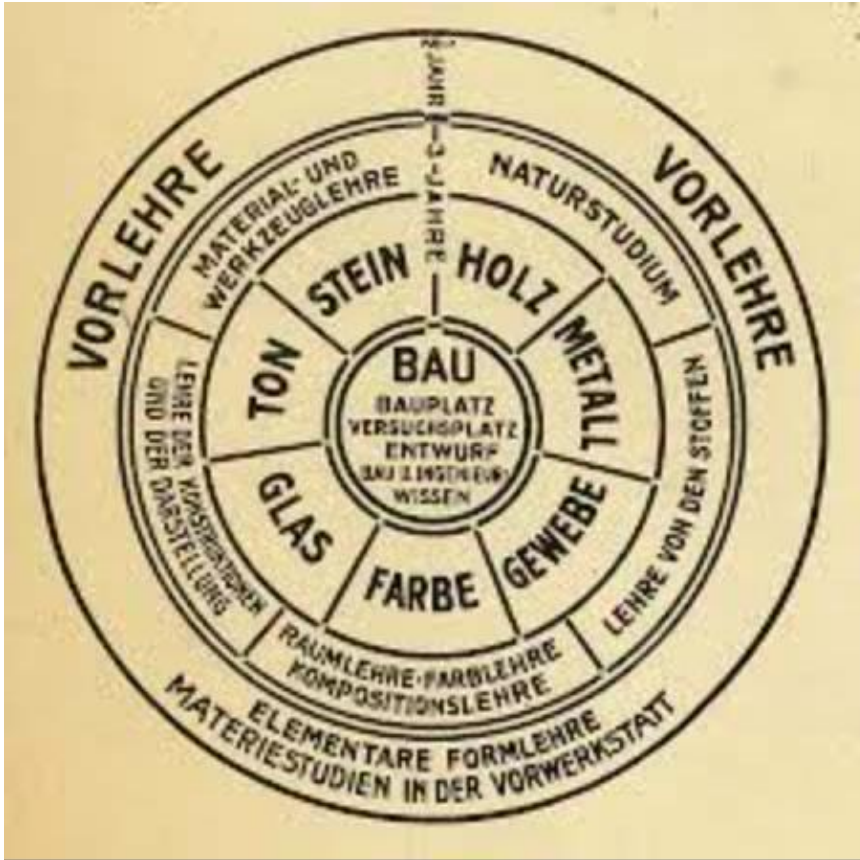

Şekil 19: Haus Am Horn, Mucbe, Eylül 1923 (Penn Sanat Tarihi, 2011)

Çağdaş Alman mimarisi ana eğilimlerini 20. yüzyılın ilk 30 yılında atmıştır. I. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkilerinden sonra, yoksulluk ve enflasyon, tasarım, mimarlık ve sanat açısından güçlü bir bilinç uyandırmıştır (Droste, 990). En büyük etki, şüphesiz 1919 yılında Weimar'da kurulan Bauhaus ile gerçekleşmiştir. Walter Gropius, iki farklı öğretim anlayışını -Weimar Sanat Okulu ve Sanat Akademisi- bir araya getirmiş ve Bauhaus Enstitüsü kurulmuştur. Bauhaus'ta başlayıp, Harvard'da genişleyen bu eğitim türünde aslında bir üslubun, sistemin, dogmanın yayılmasından çok tasarımın kendisi canlandırılmıştır. Walter Gropius ve Mies Van Der Rohe önderliği altındaki Bauhaus stili daha sonraları da dünyanın her yerine yayılmıştır. Bauhaus öncüleri, zamanın sosyal değişimine estetik kaygılarla yanıt arayarak teknolojik kültüre ayak uydurmayı kolaylaştırmışlardır. Bu süreçte, teknolojik gelişmelerle birlikte, mimarlıkla ilgili bilgiler de genişlemiş, mimarlık, teknoloji ve işlevsellik sentezi mimari tasarım eğitimine yansımıştır. Gropius'un Bauhaus ile başlattığı akım tasarım disiplininin temellerine ilişkin insanın algılama sürecinin de farkına varılmasına neden olmuştur. Teknolojideki ilerlemeler ve bilginin giderek çoğalması ile mimarlık programına sürekli yeni konular eklenmiş ve pek çok okul, enstitü ve akademi bu yeni ve hızla artan bilgiye ayak uydurabilmek için müfredatlarını değiştirmek zorunda kalmışlardır.

Weimar'da kurulan ve sanatla zanaatı bir araya getiren Bauhaus, kısa sürede Almanya sınırlarını aşarak tüm dünyayı etkisi altında bırakmıştır. Okulun özellikle pratik çalışmayı ve teorik öğrenmeyi bütün haline getiren başlangıç kursları ve pedagojik konsepti yeni bir eğitim anlayışına öncülük etmiştir. Teorik ve pratik çalışmaları birbirinden ayrı programlar olarak uygulama anlayışı ilk olarak Bauhaus'ta başlamıştır. Bauhaus'un başlangıç dersi olan Temel Tasarım dersi, bugün de tüm dünyada sanat ve tasarım okulları tarafından benimsenmiştir. Bauhaus yaklaşımının özgün vurguları okulun manifestosunda açık bir şekilde yansıtılmaktadır.

Şekil 20'de gösterilen Vorkurs eğitim sarmalı okulun eğitim anlayışını işaret etmektedir. Bu sarmal Gropius'un bilinen dairesel şemasının da açıkça işaret ettiği gibi, hiyerarşik ve üst üste binen değil, birbirine kenetlenen sarmal bir süreçtir. 6 aylık eğitim sürecini kapsayan başlangıç kursu derslerini gösteren şematik çemberin dış kısmı Vorkurs'u simgeler. Johannes Itten tarafından oluşturulmuş olan bu bölüm renk, form ve materyal bilgilerini içerir. Diğer iki orta çemberler üç yıllık eğitimi gösterirler, forma dayalı problemlerin çözülmesi, teknik becerilerin kazandırılması, "werklehre" denilen ve beceri öğretimi diye çevrilebilecek birinci grup taş, ahşap, maden, çamur, cam, renk, ve dokuma atölyelerinden oluşmaktadır. İkinci gruba ise "formlehre" adı verilir ve birincinin aksine, bu bölüm kurumsal çalışma ve biçim yaratma sorunu ile uğraşır.

Şekil 20: Vorkurs temel eğitim sarmalı (Open Source Publising, 2011)

Şüphesiz eğitimin yanı sıra Bauhaus'u oluşturan en önemli faktörlerden biri de okul bünyesinde toplanan sıra dışı kişiliklerdi. Bu sadece Johannes Itten gibi karizmatik bir radikalın giriş kurslarını üstlenmesi değil, Vasili Kandinski ve Paul Klee gibi modernin tinsel imgelerine damgasını vuracak kişilerle, Moholy Nagy, Oskar ve Schlemmer gibi sanatçılar topluluğunun ortak bir amacı hedeflemesiydi. Bu iddialı isimler bir şeyi, bir ismi, bir markayı ya da kendi isimlerini temsil etmek üzere bir arada bulunmuyorlardı, birlikte çalışıyorlar ve deniyorlardı. Bu tavır, statükosu daha önceden belirlenmiş bir temsil ortamında değil, ne olacağı içinde yaşayanlar tarafından merakla izlenen enerjik bir çalışma ve deneyim ortamını hazırlıyordu. Dönemin entelektüel ve sanatsal değişim vaatlerini farklı yönlere doğru çekme enerjisine ve becerisine sahip kişilikler sinerjik bir girdabın içinde bulunmuşlar ve karşılıklı olarak çoğalmışlardı.

Şekil 21: Bauhaus kurucuları ve sanatçıları (Boxseven design, 2012)

Beaux Arts gibi klasik Güzel Sanatlar eğitiminin durağan yaklaşımına karşın oldukça köklü bir değişime sebep olan bu eğitim modeli, “gelenekselcilere” hatta “yenilikçilere” dahi rahatsızlık vermiştir. Sonuç olarak tüm bu olumsuz fikir ve davranışlardan ötürü okul kapatılmıştır.

Jale Erzen’e (2009) göre Bauhaus öncülüğü ile eğitimin ilerlediği yön şu şekilde gelişmiştir:

Bauhaus’un tasarım ve mimarlık eğitiminin 20. yüzyıldaki yenilikçi ve rasyonel tavırların öncüsü ve örneği olduğunu söylemek yanlış olmaz. Özellikle İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra birçok ülkede Bauhaus modelini örnek alan çeşitli mimarlık ya da endüstriyel tasarım okulları açılmıştır. Bunların en önemlilerinden biri California’da Art Center College of Design, özellikle araba tasarımında uzun yıllar öncülük yapmıştır. Bauhaus ideolojisine yakın bir tavırla, Art Center College of Design’da piyasada iş yapan önemli sanatçılar ve tasarımcılar ders verirler ve öğrenciler günün değişen koşulları, ekonomisi ve teknolojisi gözününe alınarak eğitim görürler. Hollanda ve Fransa’da aynı prensiplere uyan birçok tasarım okulu açılmıştır. (Mimarlık Dergisi, sayı 349, Eylül-Ekim 2009).

3.3. Bauhaus Dessau Dönemi

Şekil 22: Bauhaus Binası, Dessau, Almanya, 1926 (The Guardian, 2007)

Weimar'da kurulan okul maddi yardımın kesilmesi ile kapanır. 1925 yılında Gropius Dessau'ya davet edilir, yeni planladığı ve çağdaş tasarım ilkeleri ile düzenlediği yapısı çerçevesinde, Bauhaus okulu sanayi ile birlikte çalışacak ve Alman endüstrisine kazanç sağlaması için destek olacaktı. Bu şekilde Bauhaus mimariyi ön plana çıkartıp toplu konut projeleri yapan bir kurum haline geldi. Ancak Dessau'da mimarlık alanında yapılan gelişmeler Weimar döneminde yaşanmamıştı, "Haus am Horn" ve Bauhaus'un eğitim binası gibi başta Gropius olmak üzere okulda bulunan diğer usta eğitimcilerin canla başla yapmış olduğu projeler üretilmiş olmasına rağmen, mimarlık bölümü Dessau Bauhaus'ta açılmamıştı.

Dessau'da Bauhaus'un destek görüyor olma sebebi işçiler için toplu konut projeleri tasarlıyor olmalarıydı. Bauhaus tasarımcıları, ürettikleri konutları güncel ve yeni bir anlayış biçimi ile renk detaylarını içine alacak kadar geniş bir bakış açısı ile çalışıyor ve projelerini büyük bir titizlikle sürdürüyorlardı.

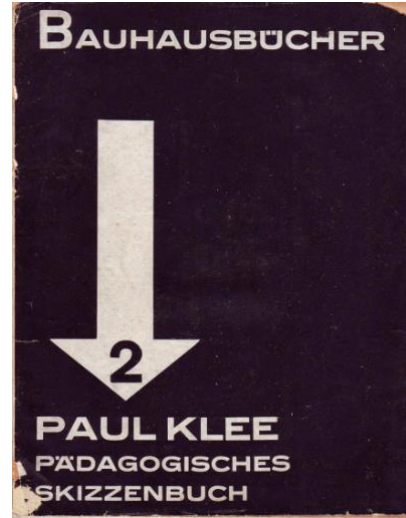
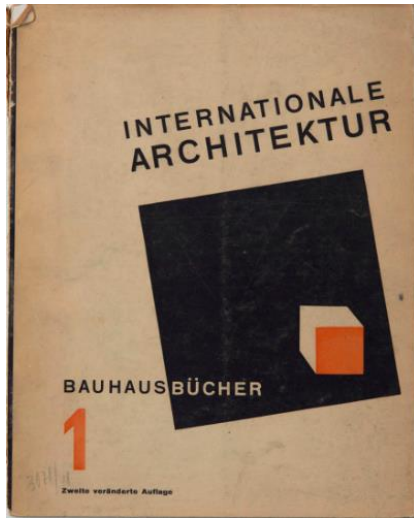
Weimar dönemi kapanan Bauhaus Okulu'nun kendisine tanınan büyük bir bütçenin teşviki ve yeni bir bina inşa etme heveslendirilmesi ile Dessau Belediye başkanının teklifi sonucu Weimar gibi bir başkenti olan ve endüstri alanında önemli bir konuma sahip Dessau'ya taşınmasına karar verildiği bilinmektedir.

(http://www.felsefeekibi.com/sanat/sanatakimlari/sanat_akimlari_bauhaus.html)

Okulda yarısı Weimar Bauhaus'dan mezun olmuş on iki personel bulunmaktadır. Bauhaus personeli olan eski mezunlarından altı öğrenciye 'Genç Üstatlar' denmiştir. Joost Schmidt, Hinnerk Scheper, Joseph Albers, Hernert Bayer, Marcel Breuer ve Gunta Stölzl de bu listenin önemli isimleridir (Özgüven,1988; Khan,1998). Bu isimler Bauhaus'daki eğitimlerini tamamlayarak öğretim kadrosuna geçmişlerdir. Böylece form ustası ve atölye ustası olarak iki ayrı eğiticiye gerek kalmamıştır. Bauhaus'un kendi alt yapısından yetişen isimler her iki alanda da yeterli olmuşlardır. Okul 1926'da Hochschule für Gestaltung (Bauhaus Tasarım Yüksek Okulu) ismini alarak statü değiştirmiştir. Usta ünvanı yerine 'profesör' ünvanı verilmeye başlanmıştır.

1926'da eğitim ve öğretim maddi olarak desteklenmiştir. Georg Mueche tarafından tasarlanan, çelik prefabrik esasına dayanan ve standart malzemelerle inşa edilen "deneysel çelik konstrüksiyon yapılar", içinde yaşayacak kişilerin adetine göre küçültülüp büyüyebilen ünitelerden oluşmaktadır. Artı olarak, bu konutlar işçilerin karşılayabilecekleri gibi fiyatlandırılmıştır.

Dessau'da kurulan "Yeni Bauhaus" 'da mimari ön plana çıkmaya başlamıştır. Mimarlık diploması ilk olarak 1927 yılında verilmiştir. Okul Dessau sürecini iyi değerlendirerek bu süreçte kendi felsefesini ve tasarladıkları ürünleri anlatan kitaplar çıkartmaya başlamıştır. Çıkartılan on dört adet kitabın her biri Bauhaus eğitimcileri ile isimlendirilmiş, verdikleri dersler ve çıkartılan ürünlere yer verilmiştir. Ayrıca kitap kapaklarında uygulanan grafik çalışmalar döneminde yankı uyandırmıştır.

Şekil 23: Walter Gropius, Internationale Architektur. Bauhausbücher 1, München 1925

(Monoskop, 2015)

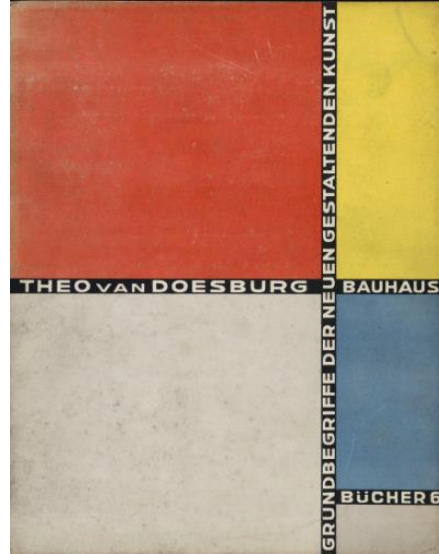

Şekil 25: Adolf Meyer, Ein Versuchshaus des Bauhauses in Weimar. Bd. 3, München 1925

(Monoskop, 2015)

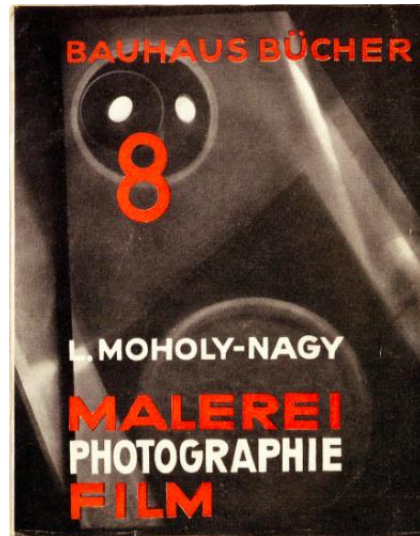
Şekil 27: Piet Mondrian, Neue Gestaltung. Neoplastizismus. 5, Eschwege 1925

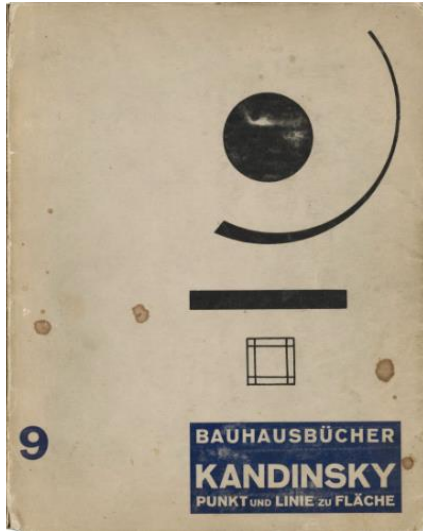
Şekil 28: Theo van Doesburg, Grundbegriffe der neuen gestaltenden Kunst. Bd 6, München 1925, (Monoskop, 2015)

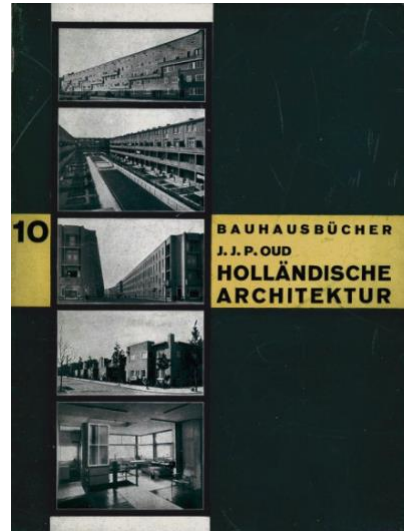
Şekil 29: Walter Gropius, Neue Arbeiten der Bauhauswerkstätten. Bd 7, München 1925

Şekil 30: Lazlo Moholy-Nagy, Malerei, Fotografie, Film. Bd. München 1925 (Monoskop, 2015)

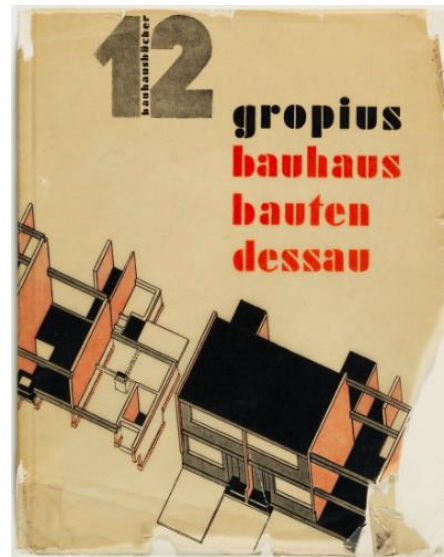
Şekil 31: Wassily Kandinsky, Punkt und Linie zur Fläche:Beitrag zur Analyse der malerischen Elemente.Bd.9, München,1926

Şekil 32: Jan Peter Oud, Holländische Aarchitektur,Bd.10 München 1926
(Monoskop, 2015)

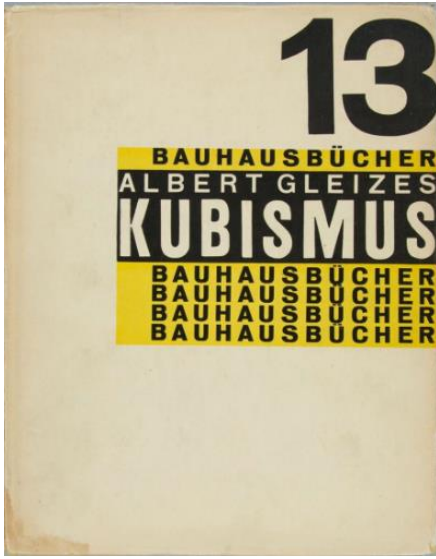

Şekil 33: Kasimir Malewitsch, Bauhausbauten Dessau.Bd.12, München 1928

Şekil 34: Walter Gropius, Bauhausbauten Dessau.Bd.12, München 1928

(Monoskop, 2015)

Şekil 35: Albert Gleizes, Kubismus.Bd.13, München 1928

Şekil 36: Laszlo Moholy-Nagy, Von Material zu Architektur.Bd.14,1929
(Monoskop, 2015)

Bauhaus'da eğitim devam ederken Walter Gropius 1928 yılında Bauhaus'dan ayrılır yerine Hannes Meyer'i seçer. Bauhaus, 1927'de Hannes Meyer'in İsviçre'den gelişiyle mimarlık eğitimine de başlamıştır. Okul Dessau yıllarından başlayarak deneyden sisteme, ekspresyondan konstrüksiyona, sanat ve zanaattan endüstriye doğru yönelmiştir ve uluslararası tarzın ortaya çıkışında önemli bir rol oynamıştır. (Özguven,1988)

Ancak kısa bir süre sonra Moholy-Nagy, Breuer ve Bayer okuldan istifa ederek ayrılırlar ve önceki süreçte ilerleyen eğitim düzeninde çatlaklar oluşmaya başlamıştır. Özellikle endüstri tasarımı açısından önemli bir gerileme görülmüştür. Bu durumun ardından Meyer, okulu yeniden düzenlemiş ve yeni dersler eklemiştir. Dönemin öne çıkan özelliği, okulda genel olarak pratiğin bir yansıması niteliğinde teori derslerine ağırlık verilmesi olmuştur. Özellikle duvar resmi-boyama bölümü (ticari anlamda başarılı duvar kâğıtları üreten), dokuma ve mobilya olmak üzere atölyelerin birkaçı okul için karlı hale gelmeye yine bu dönemde başlamıştır. Marksist ve sosyolojik bir yaklaşımın hakim olduğu atölyelerde Meyer ağırlığı konstrüksiyona vermiş böylece karlılığının artmasını hedeflemiştir.

Şekil 37: Hannes Meyer, (The Charnel-House, 2013)

Hannes Meyer Bolşeviklikle suçlanan grevci işçilere destek olmak için fonları zimmetine geçirmekle itham edilir ve görevden alınır. Buna rağmen Marksist Meyer'in yönetiminde olan okul kapitalizmden ve Almanya'nın endüstriyel açıdan yeni bir başlangıç yapmasından faydalanmış fakat her şeye rağmen 1930'da istifaya zorlamıştır.

Walter Gropius'un tavsiyesi üzerine yöneticiliği daha önce kabul etmeyen Mies van der Rohe 1930 yılının Ağustos ayında Bauhaus'un başına geçmiştir. Otoriter kimliği ile, zaman içinde çeşitli badireler atlatan Bauhaus'u tekrar ayaklandırmaya başlamıştır. Ancak politikadan uzak durması ve her türlü aktiviteyi yasaklaması Gropius'un kafasındaki Bauhaus ideallerine aykırı bir durum oluşturmuştur. Rohe mimarlığa ayrıcalık tanıyarak okulu dış ve iç, yapım ve tasarım olarak ikiye ayırmıştır.

Şekil 38: Mies van der Rohe, (Farnsworth, 2014)

Ekonomik durumun da yönlendirmesiyle teknikçi bir doğrultuda verdiği teorik eğitim ortamı tekrar canlandırmıştır. Ayrıca okul dışında bu dönemde Mies, görünüş olarak basit fakat zarif, çelik ve cam binaların tasarımcısı sıfatında uluslararası bir ün yapmıştır. Mies'in etkisi ile mimari daha merkezi bir rol almaya başlamış, artık atölyeler mal üretimini bırakmıştır. Sosyolojik konuların azalmasıyla Bauhaus artık geleneksel bir mimarlık okulu haline gelmiştir. Üst sınıflara hizmet vermeye başlaması, pahalı ve ancak bazı seçilmiş kişiler için ürünler tasarlanması ve biçimci (formalist) olması açısından birtakım eleştirilere maruz kalmıştır.

Walter Gropius 1928 yılında okul başkanlığından istifa eder ve yerini Hannes Meyer'e bırakır. Okul artık mimarlık eğitimini esas almış ve öğrenci sayısında ciddi bir artış göstermiştir. Meyer temel tasarım derslerini iptal etmiş mimarlık eğitimini ön plana çıkartmıştır. Meyer eğitimi daha çok sosyal kesim üzerinden değerlendirilmiştir.

Hannes Meyer'in bu sert tutumu ve okul yönetiminde bulunduğu pozisyon diğer eğitimciler tarafından çok benimsenememiş ve birçok istifanın gerçekleşmesine sebep olmuştur. Okulun değerli hocalarından Moholy Nagy, Albers, Breuer, Kandinsky ve Klee'nin ayrılmasıyla Bauhaus kan kaybetmeye başlamıştır. Yönetim ve öğretmen kademesindeki değişiklik öğrenci profilinde de değişime sebep olmuştur. Sol eğilimli öğrencilerin nüfusunda artış baş gösterirken, komünizme destek gösterdiği fark edilen Meyer yüzünden okulun kapatılmasına ve Meyer'in işten alınmasına karar verilmiştir.

Mies van der Rohe "Alman Avangard" mimarlığını temsil eden çok etkili bir kişiliktir, bu sebeple Alman hükümeti Rohe'yi çok destekliyordu. 1929 yılında Dünya Fuarı'nda Barcelona Pavyonu tasarımı görevini hükümet Rohe'ye vermişti, görevi başarıyla tamamlayan ve dikkatleri üzerine çeken Rohe Bauhaus'un işten attığı Meyer'in yerine okulun başına getirilmiş "mimarlık" ve "mimarlık eğitimi" artık okulun esas haline gelmiştir (Erzen,).

Siyasi hareketlenmeler ve sağ güçlerin eline geçen devlet artık Bauhaus'u istemiyordu. Mies van der Rohe'nin komünist öğrencileri okuldan atmasına rağmen siyasi iktidar yüzünden okulu destekleyen Dessau Belediyesinin artık yapabilecek hiçbir şeyi kalmamıştı. Rohe'nin okulu kurtarma çabaları başarısız oldu ve bu şekilde Bauhaus Dessau 1932'de kapatıldı.

Rohe eğitimi devam ettirebilmek için Berlin'de bir telefon fabrikasında "Bağımsız Eğitim ve Araştırma Enstitüsü" olarak açılan okuldaki mimarlık programı için, "amacımız öğrencileri mimarlığın her alanında, küçük evlerden kent planlamasına kadar, yalnızca yapı değil tekstile kadar her ayrıntıda becerikli kılmaktır" diyordu. Siyasi güç Berlin'e taşınan okulun peşine düştü ve 12 Nisan 1933'te okul kapatıldı (Erzen,). Ticari şirketler de Bauhaus ile yaptığı anlaşmalarını iptal etti, okul iyice güçsüzmeye başlamıştı. 19 Temmuz 1933 tarihi Bauhaus'un sonu oldu.

Son zamanlarda Amerikan ve Alman bilimi Weimar yıllarının önemini vurgulasa da, Bauhaus, bugün genellikle her şeyin modern, fonksiyonel ve sade hatlı olmasıyla tanınan Dessau dönemiyle anılır. Ne kadar tartışılırsa tartışılsın, Bauhaus, mimariden fotoğrafçılığa kadar tüm aktivitelerde silinmez izini bırakmıştır. Wolf von Eckardt'ın sözleriyle, Bauhaus “modelleri yarattı ve bugünün endüstriyel tasarımının standartlarını oluşturdu; modern mimarinin icadına yardımcı oldu; oturduğumuz koltuktan şu anda okuduğumuz sayfaya kadar her şeyin görünümünü değiştirdi.” (Khan,1998; Droste,1990; Wingler,1969).

Şekil 39: Bauhaus veda, (Khan Academy, 2015)

Dessau Bauhaus'u şehrin modern hayatın akışına daha fazla katılmasını sağlamış olması açısından Weimar Bauhaus'undan ayrılır. Berlin, Magdeburg, Leipzig gibi kentlerin yakınlığı ve bu kentlerden insanların da Bauhaus'un aktivitelerine katılması Dessau'nun Weimar'a göre daha aktif ve canlı olmasını sağlamıştır (Wingler,1969).

Bauhaus sonuna kadar faaliyeti gereği sanayinin ve piyasanın kıyısında gezmesine, üstelik bu ortamlarla ilişkisi iddialı önermeler aracılığıyla gerçekleşmesine karşın, kendisini öncelikle işlevin ya da formun, ya da sanayinin işini kolaylaştırmanın, ya da örneğin sanat için sanat ya da toplum için sanat gibi düşüncelerin sözcüsü haline getirecek hamlelerden uzak durmayı bildi. Hem bunların çeşitli varyantları Bauhaus atmosferinde gezindi, hem de hiçbirinin gölgesinde kalınmamış oldu. Üstelik hepsini temsil eden bir “çoğulculuk” ortamı olarak da kodlanmadı. Hareketliliğin, iş yapmanın, işlem yapmanın içinde örgütlenebildiler. Bu kavramsal öncelikler ve angajmanlar Bauhaus’ta sonuna kadar yer buldu (Bilgin,).

3.4. Bauhaus Berlin Dönemi

Şekil 40: Bauhaus’un Berlin’e taşınması konulu poster çalışması, 1932
(Coroflot, 2015)

Berlin politik ve ekonomik hayatın odak noktası ve Avrupa'nın en önemli sanayi merkezi olmuştur. Berlin halkının gücünü öğrenci ve sanatçılardan alan oldukça hareketli bir entelektüel yaşantıları vardı. Bu sayede birçok araştırma, enstitü, kütüphane ve modern sanat da dahil bir çok konuda çok değerli koleksiyonlara sahip müzelerin kenti olmuştur. Ayrıca Almanca konuşulan bölgelerde de şehir, tiyatro dünyasında bir lider olmuş fakat Hitler'in galip geldiği birçok çatışmanın da merkezi olmuştur. Ne yazık ki 1919'da Weimar'da kurulan cumhuriyet 1933 yılında Berlin'de ölmüştür.

Bauhaus'u terk eden Itten, Schreyer, Muche, Gropius, Moholoy Nagy ve Bayer gibi sanatçılar Berlin'in ihtişamına ve hareketli metropol hayatının renkli dünyasına kapılarak teker teker Berlin'e doğru göç etmeye başlamışlar ve kariyerlerine burada devam etme kararı almışlardır. Entelektüel hayat başka hiçbir şehirle karşılaştırılmaz hale gelmiştir, sergiler bütün modern sanat alemini kapsamıştır. Berlin bir yanda parlak sosyal olaylarla ilgi çekiciyken bir yandan da büyük işsizlik problemiyle boğuşmuştur. Politik olaylar, sokak savaşları ve çatışmalar günlük olaylar haline gelmiştir.

Değişen şartlar ve politika sebebi ile Mies van der Rohe 1932'de Bauhaus'u Berlin'in kenar mahallelerinden birinde kullanılmayan bir fabrika binasında özel bir okul olarak tekrar açmıştır. Ancak birkaç ay eğitim ve öğretim verilen okul daha fazla ayakta kalamamış ve 1933'te Nasyonel Sosyalist Hükümetçe "dejenere sanatın" kaynağı "Bolşevik kültürdür" eleştirisine maruz kalan Bauhaus, polis tarafından işgal edilerek kapatılmıştır (Çoker, 1978).

Şekil 41: Bauhaus'un kapatılması konulu afiş çalışması
(Le Petit Monsieur Cocosse Blog, 2015)

Okulun kapatılması üzerine Bauhaus öğretmenleri ve mimarlarının birçoğu Almanya'yı terk etmiştir. Dünyanın çeşitli yerlerine dağılan eğitimciler, okul mezunları ve öğrencileri gittikleri yerlerde uygulanan sanat eğitimlerinde radikal değişikliklere sebep olmuşlardır. Ernst May, aralarında Mart Stam'ın da bulunduğu bir takım planıcı ve mimarlar S.S.C.B' de çalışmaya gitmiştir. Hannes Meyer, Arthur Korn ve Bruno Taut Moskova'ya gitmiştir. -Ayrıca Taut Moskova'dan Türkiye'ye gelmiş ve birçok bina tasarlayıp inşa etmiştir (Bozdoğan, 2002.

Gropius ve Breuer, Amerika'ya taşınmadan önce 1934'de İngiltere'ye gitmişlerdir. Gittikleri rotalarda Bauhaus öğrencileri ve öğretmenleri, Bauhaus'un fikir ve metotlarını yeniden canlandırmayı birçok kez denemişlerdir. Moholy-Nagy Şikago'da "Yeni Bauhaus"u (New Bauhaus) ve daha sonrasında da tasarım okulunu kurmuştur (Illinois Institute of Technology).

Gropius 1937-1952 yılları arasında Harvard'da ders vermiştir ve 1945'te bir mimarlık bürosu açmıştır. Albers, Black Mountain College'da ve Yale'de ders

vermiştir. Eserleri ve optik yanılsama üzerine verdiği derslerle “Hard-Edge”den minimal sanata kadar Amerikan sanatı üzerinde büyük bir etkide bulunmuştur. Ayrıca, New York Güzel Sanatlar Müzesi’nde 1938’ de bir Bauhaus sergisi yapmıştır.

Şekil 42: Bauhaus sergisi, MOMA 1938 (Harvard Sanat Müzesi, 2015)

Şekil 43: Bauhaus sergisi, MOMA 1938, (Harvard Sanat Müzesi, 2015)

Bayer 1938'den itibaren, ABD'de grafik tasarımcısı olarak mesleğini noktalamıştır. Breuer, New York'ta, 1937-1941 yılları arasında, mimar olarak Gropius'la birlikte çalışmış, sonraları ise kendi ofisini açmıştır. Öğrenciler ise, Almanya'da mimarlık bürolarına, reklam ajanslarına veya sanat okullarına dağılmışlardır (Khan, 1998). 1945 sonrası Gropius, Van der Rohe, Albers, Breuer ve diğerleri Fransa, İsviçre ve ABD'ye göç edince Bauhaus fikirleri daha da güçlenip yaygınlaşmıştır. 1938'de Gropius ve Breuer Harvard'da ders verirken tasarım, mimarlık ve toplum görüşlerini yeni kitlelere yaymışlardır.

1960' da Bauhaus arşivi kurulmuştur. 70 yıl sonrasında bugün Bauhaus'cuların yenilikçi akımı her yerde görülmektedir. Modern mobilya imalatçıları prototipleri taklit etmekte, tüketici ise özgürce rengini ve malzemeyi seçebilmektedir. İlkel olarak ahşap mevcut bir öge olsa dahi, günümüzde hala metal ve cam modernizm anlamına gelmektedir. Sanatçıların sanata bakış açısı da okulu eşsiz bir yere koymaktadır. Topluma kendini adayıp yine de ulaşılamaz olmanın da pozitif bir sonucu olmuştur. Okul her zaman gerçek bir sanat merkezi olarak görülmüştür.

Ürün tasarımında da okulun etkileri yadsınamaz boyutta olmuştur. Breuer'in endüstriyel tasarımcılık adına en önemli tasarımları olan sandalye ve projeler günümüzde önemli ve büyük müzelerde görülmekte ama asıl gündelik yaşamda karşılaşılan mekânlarda tecrübe edilmektedir.

Şekil 44: Marcel Breuer, sandalye tasarımı ve sanatçının kendi fotoğrafı (Gentlemans Gazette, 2011)

Bauhaus'un ortaya koyduğu radikal düşünceler dönemin şartları genelinde ütöpik kalmaktadır. 20. yüzyıl taşıdığı tasarım tarzları ve tasarlanan yapılar yüzünden ikiye ayrılabilir. Muhafazakârlar için solcu olarak çözülen ve enternasyonal bir kimlik taşıyan Bauhaus akımı, Almanya ortamını uzun zaman rahatsız etmiş, ve Nasyonel Sosyalistlerin iktidara geçmeleri ile 1933'de Bauhaus'un kapatılmasının ardından Lazslo Moholy Nagy 1937'de New Bauhaus'u kurarak, 1938'de "School of Design"ı oluşturmuştur. Bu okul tamamen Bauhaus prensiplerine göre yürürlükte olarak, daha çok fotoğrafçılığa önem vermiştir. Bu yeni okulun adını Gropius ve Van Der Rohe ABD'ye ve tüm dünyaya duyurmuştur. I.T.T (Illinois Institute of Technology) yapıtları ile modern mimarinin simgesini oluşturmuşlardır. Aykırı akımlara, eleştirilere rağmen Bauhaus, prensipleri ile kendini ulusal ve uluslararası düzeyde kabul ettirmiş, ve

bugüne kadar birçok mimar, tasarımcı ve sanatçıyı etkilemiştir (Aktaş, 2007).

Otti Berger on the day the Bauhaus closed.
photograph by Gertrud Arndt, September 1933.

Şekil 45: Otti Berger Bauhaus'un kapatıldığı gün Gertrud Arndt tarafından fotoğraflanmış. (Design İs fine)

4. BAUHAUS EĞİTİM YAPISI

4.1. Bauhaus'da Görev Yapan Eğitimciler

Şekil 46: Walter Gropius, (Wikipedia, 2015)

Alman mimar, modern mimarlığın öncülerinden ve Bauhaus okulunun Kurucusu. “Biçim işleve tabidir” üslubunun öncülüğünü yaparak kahve fincanından kent yapısına kadar herşeyin, biçimin düşünüldüğü bir dönemin yöneticiliğini yaptı. Çağdaş mimarlığın ve tasarımın kurucularından biridir.

Şekil 47: Laszlo Moholy-Nagy, (bauhaus, 2015)

Macar ressam, heykeltıraş, fotoğraf sanatçısı.

Bauhaus okulunda eğitmenlik yapan Nagy “deneysel fotoğrafçılık” denince akla ilk gelen isimlerden olmuştur. Öğrencilere uyguladığı teknik kesilmiş fotoğraflar kullanarak birçok türde imaj alternatifi ile kolaj uygulamalarında gölge, şekil ve dokuların bir görseli “görsel” yapan şeyler olduğu gerçeğini idrak edecek ve kendi çalışmalarını bu doğrultuda yönlendireceklerdi.

Şekil 48: Paul Klee, (Love in the city of lights blog, 2010)

İsviçreli ressam. 1920’de okula katılarak, biçim, renk ve mekan konusunda kullanılan kelime hazinesine yenilik getirdi. Klee, sanatçının yaratıcı gücünü doğadan aldığını ve öğrencilerine geleneksel çalışmalarda uygulanan “modelden” çalışma tekniğini kaldırarak, “verilmiş bir biçimi araştırmayı” değil, “biçim oluşturmayı” öğretmeyi hedeflemiştir.

Şekil 49: Wassily Kandinsky, (Wikimedia Commons, 2015).

Rus ressam ve sanat kuramcısı.

Teorileri ve uygulamalarıyla 20. yüzyılda etkin rol oynayan önemli bir kuramcı ve ressam olmuştur. Bauhaus’un en önemli eğitimcilerinden birisidir ancak kaynaklarda dersinde işlediği yöntemler ilgili çok az bilgi bulunmaktadır

Şekil 50: Josef Albers, (bauhaus, 2015)

Alman eğitimci. Kariyerine ilkökul öğretmen olarak başlayan Albers daha sonra Berlin Kraliyet Sanat Akademisinden mezun olarak sanat öğretmenliği sertifikası alır. Bauhaus’un en yaşlı öğrencisiydi. Cam atölyesini kurdu, malzemeleri

çöpten temin ediyordu, ilk defa “soyut cam resimlerle” deneysel çalışmalar yaptı. *Kareye saygı* adlı başyapıtı, “op-art”, “kinetik sanat”, soyut çalışmaları, renklerin bir arada kullanma tekniği ile soyut çalışmaların gelişmesinde önemli bir rolü olan “algılama teorisi” ile ilgili düşünceleriyle, “geometrik bir tram’ı” esas alarak renk kullanımının önemini; durum, çevre, ışık sayısı ve yoğunluğa bağlı olarak değişkenlik gösterebilmesi üzerine çalışmalar yaptı.

Şekil 51: Marcel Breuer, (Excellence solutions, 2015)

Macar asıllı Amerikalı mimar.

Bauhaus okulundan mezun olduktan sonra mobilya işliğı öğretmenliğine getirildi. Ucuz ve endüstriyel olarak üretilebilecek mobilya tasarımlarıyla ünlendi. Atölyesinde o güne kadar hiç uygulanmamış olan krom kaplı çelik borularla bir dizi mobilya tasarlamıştır. 1928’de ürettiğı arka ayakları olmayan S biçimindeki iskemle bugün de üretilmektedir.

Şekil 52: Lyonel Feininger, (Weimar, 2010)

Alman asıllı Amerikalı ressam.

Biçimleri geometrik parçalara böldüğü kendine özgü üslubuyla tanınmıştır. Bauhaus’da, Der blaue Reiter grubunun üyelerinden Kandinsky, Klee ve Jawlenski’yle birlikte Blaue Vier (Mavi Dörtler) adlı bir birlik kurdu. Feininger kırıklı ve köşeli çizgilere, birbirinin içine geçen, kesişen üçgen ve çokgen biçimli saydam renk yüzeylerine yer vermiştir. Resmin iki boyutluluğunu bozmadan

yüzeyleri prizma biçiminde parçalara bölmüş, gerek bu parçaları, gerek oluşturduğu ışınsal görüntüleri üst üste bindirerek çeşitli teknikler kullanmıştır.

Şekil 53: Anni Albers (bauhaus, 2015)

Alman tekstil ve baskı sanatçısı.

Josef Alber'ın karısı.20.yüzyılın bilinen en iyi tekstil tasarımcısı. Bauhaus'tan mezun olurken tasarladığı ses emici, ışık yansıtıcı pamuklu kumaş ve selevon kağıdı ile yaptığı perde tasarımından sonra, Gunta Stölzl'ün de okulu terk etmesi ile dokuma atölyesinin başına geçirilmiştir. Paul Klee ile birlikte çalışmış ve çalışmalarında Klee'yi gözlemlerinden kendi tasarımları için türlü çıkışlar yaşamıştır.

Şekil 54: Gerhard Marcks, (bauhaus, 2015)

Alman heykeltıraş.

Bauhaus okulunda sanat direktörü, seramik atölyesi sorumlusu idi. Bulunduğu süre içerisinde seramik ve ahşap çalışmalar yaptı.

Şekil 55: Naum Gabo, (Hazlitt Holand-Hibbert,)

Rus heykeltıraş.

Konstrüktivizm stilinin önemli uygulayıcılarından ve 'Kinetik Sanatı'nın kurucularından biridir.

Şekil 56: Oskar Schlemmer, (gettyimages, 2015)

Alman ressam, heykeltıraş, tasarımcı ve Bauhaus okulu koreografı. Bauhaus'a tiyatro atölyesinde Form ustası olarak işe alındı. En ünlü yapıtı 'Triadisches Ballet'te, oyuncular normal şekillerinden geometrik şekillere dönüştürülmüştür. Johannes Itten ile birlikte duvar boyama atölyesini yürüttü.

Şekil 57: Joost Schmidt, (bauhaus, 2015)

Alman sanatçı.

Ünlü grafik ve tipografi sanatçısı Herbert Bayer'in Bauhaus'dan ayrılmasından sonra yerine geçirilmiştir. Konstrüktivist kuralları yumuşatarak tasarıma daha

özgür bir anlayış getirmiş, sergi düzenlemesinde, grid sistemini uygulayarak sergiye bütünsel bir görüntü kazandırmayı başarmıştır.

Şekil 58: Georg Muche, (Meisterhaeuser)

Alman ressam, baskı sanatçısı.

Bauhaus açıldığında göreve başladı. Baskı atölyesinin başına geçirildi, aynı zamanda başlangıç kursunu (preliminary course) yönetti. 'Haus Am Horn' ile ekonomik, fonksiyonel ve hızlı üretimi gösteren bir yapı tasarladı. Ev alan kullanımını keskin bir anlayış ile gösterir, ortaya çıkan anıtsal güzellikteki soyut bir sanat eseridir.

Şekil 59: Johannes Itten (bauhaus, 2015)

İsviçreli dışavurumcu ressam, tasarımcı, eğitimci, yazar, teorisyen.

Ressam Lyonel Feininger ve heykeltıraş Gerhard Marcks ile birlikte Bauhaus'da çalıştı. Vorkurs temel eğitim sürecini yürüten eğitimci, öğrencilerine karşı sıra dışı bir tutum sergileyen, öğrencilerin ödevleri üzerinde asla düzeltme yapmadan, sınıfta genel bir tartışma ortamı içinde herhangi bir öğrenci ismi vermeden yanlışlardan bahsediyordu. Öğrencilerin kişiliğine karşı duyarlılık taşıyan bu tutum Itten'in ilerleyen yıllarda sanat eğitimine getirdiği yeniliklerden

biri olacaktır. Itten'a göre sanat öğretilemez fakat teknik ve üslup öğretilir. Itten öğrencilerine kendine özgü üslubunu dayatmadan öğrencinin kendine özgü üslubunu ortaya çıkartmaya çalışıyordu.

4.2 BAUHAUS'UN KURAM VE METODOLOJISI

4.2.1. Bauhaus Manifestosu

Walter Gropius tasarımın ne entellektüel ne de maddesel bir olay olmadığını, basit anlamda modern teknoloji ve modern kütle üretim yöntemlerinin bir birleşimi olduğunu söylüyordu ki bu Beaux-Arts yanlıları için bu kabul edilemez birşeydi.

Gropius'un yayınladığı bildiriye göre;

“Yaratıcı aktivitenin en mükemmel çabası bir bina. Bina dekorasyonları bir zamanlar güzel sanatların en soylu fonksiyonuydu ve güzel sanatlar da mimarlık için kaçınılmazdır. Mimarlar, ressam ve heykeller birer ustaya dönmelidir çünkü profesyonel sanat diye birşey yoktur.

Bir sanatçıyla zanaatçı arasında önemli bir fark yoktur. Sanatçı üst düzey bir ustadır. Buyüzen geleceğin yeni binalarını arzulamalı, düşünmeli ve tasarlamalıdır. Tek bir formda mimari, resim ve heykeli biraraya getirmeliyiz. Eski tasarım okulları bu bütünleştirmeyi yapamıyorlardı, zaten yapabilmiş olsalardı, sanat da öğretilmiş olurdu. Okullar, atölyeli eğitim sistemini uygulamalıdır. Mimarlar, ressam ve heykeltıraşlar, hepimiz zanaatlara dönüş yapmalıyız, çünkü yaratıcılığın temel kaynağı oradadır.”

(<http://www.bauhaus.de/english/bauhaus1919/manifest1919.htm>,2005).

Gropius'a göre tüm sanat ve zanaat dalları mimari üretim sürecinde kullanılmalıydı. 1919 yılında Walter Gropius'un başında olduğu Bauhaus'ta,

öğrenciler sanatçılığın yanı sıra zanaatkar olarak da eğitilmekteydi. Bauhaus'un temel amaçlarından biri, mimarlığı yenilemektir. Bauhaus programı pedagojideki en yeni bilgilere dayanmaktaydı. Bauhaus'un idealist temeline göre bir sanatçı, topluluğa karşı sorumluluklarının bilincinde olmalıydı ve toplum, sanatçıyı kabullenip onu desteklemeliydi (Fiedler, Feierabend, 1999).

Bauhaus'ta yapılan sanat içerikli herhangi bir faaliyet, üretilen ürün, fonksiyonel ve bir amaca yönelik olmalıydı. Atölyeler gündelik soruların pratik projelere dönüştüğü, laboratuvarlar gibiydi. Burada seri üretimler için "tip"ler hazırlanıyor ve bu şekilde Bauhaus "insan"a daha iyi bir çevre yaratmayı amaçlıyordu.

"Yaratıcı aktif insan yetiştiren bir eğitim sistemi içinde yaratım sürecinin analizi açısından her faktör göz önüne alınmalıdır. "Weimar'daki Bauhaus Devleti"nde kalkışılan iş ilk kez olarak bütün bu faktörleri tutarlı bir program içinde birleştirmekti. Bauhaus'un yol gösterici prensibi bu sebeple birçok sanat ve hareketi kaynaştırarak yeni bir birliktelik yaratma fikridir: Bu birliktelik temellerini insanın içinde barındırır, insanın başarısı bütün yaratıcı yeteneklerin kesin koordinasyonuna bağlıdır. Sadece birinin ya da diğerinin ayrı ayrı eğitimi yeterli değildir: Hepsi aynı anda eğitime alınmalıdır. Bauhaus eğitiminin karakteri ve faaliyet alanı bunu gerçekleştirmekten türer."

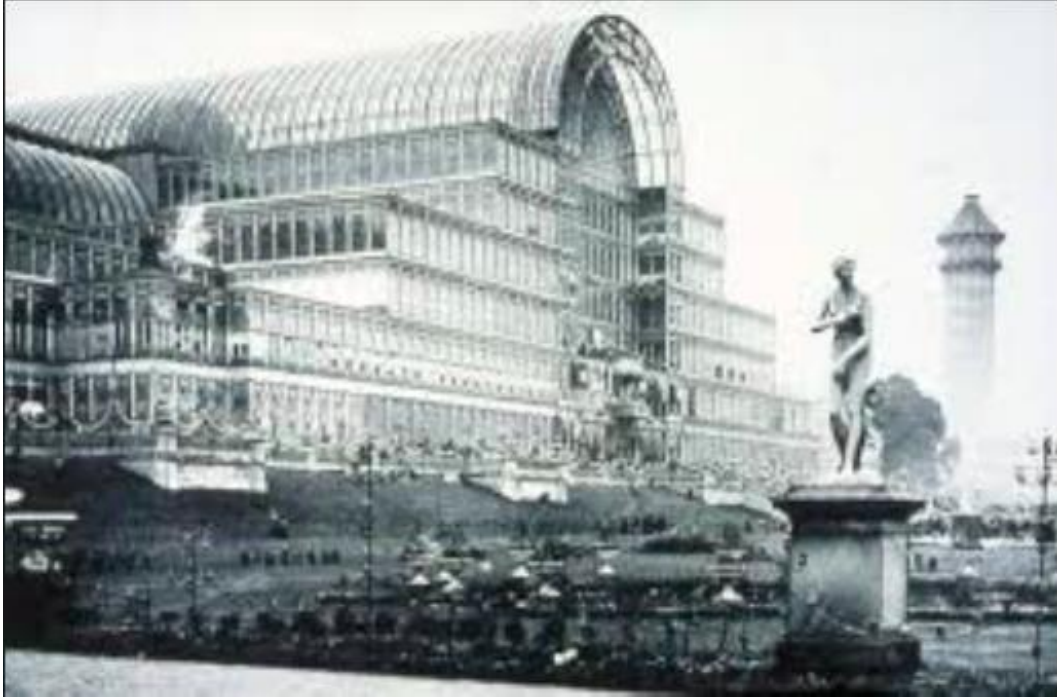
BAUHAUS ve MODERNİZM

“Modern” kelimesi Latince “modus”tan (ölçü) ve “modo” dan (hemen, şimdi) gelmektedir. “Modernizm” ise, “modern (çağdaş) düşünüş” ve “davranış biçimi” olarak tanımlanmış, modernizmin başlangıcı ise her tarihçi için farklı bir şekilde yorumlanmıştır. (Biol, 2015)

Bauhaus okulu ve Modernizm ile ilgili çalışmanın detaylı bir incelemesi. Gaye Biol tarafından yapılan bir çalışmadan alınmıştır. Çalışmanın bundan sonraki kısmında çoğunlukla bu makalede yapılan inceleme doğrultusunda Bauhaus’un tarihsel gelişimi okuması yapılmıştır.

Endüstri devrimi, “teknolojinin, endüstriyel üretimin ve ulaşım olanaklarının gelişmesi ile birlikte birçok alanda yaşanan köklü değişim” olarak tanımlanmaktadır.

Teknoloji, üretim, kültür, ekonomi, toplumun sosyal yapısı, sanat ve mimarlık alanlarında önemli değişimlere ve yaklaşımların ortaya çıkmasına yol açmıştır. 19. Yüzyılda yapı üretiminde “yeni yapı malzemeleri” ve “yapım yöntemleri”nin kullanılması ve ülkeler arasında teknoloji alanında yaşanan rekabet, mimarlık dünyasının gündemine “fuar yapıları” adı verilen yeni bir yapı tipinin girmesine yol açmıştır. 1851 yılında Londra’da açılan ilk dünya fuarında İngiltere’yi temsil eden “Kristal Saray” (Crystal Palace), ilk kez dökme demir ve camın birlikte yapı malzemesi olarak kullanıldığı ve böylece teknolojinin biçimlendirdiği bir yapı olduğu için büyük önem taşımaktadır (Biol, 2015).

Şekil 60: Crystal Palace, Londra 1851, (gallery hip)

Bu dönemde ortaya çıkan “teknoloji temelli biçim” arayışları, sanat ve mimarlık alanlarında gündeme gelecek bazı yeni akımların da habercisi olmuştur. 19.yüzyılın ikinci yarısında “Arts and Crafts” (Sanatlar ve Zanaatlar) ve “Art Nouveau” (Yeni Sanat) akımları, sanatla mimariyi klasik üsluplardan kopartmayı hedefleyen bir tavrın oluşumuna ve gelişimine sebep olmuştur. (Biol, 2015)

Akımlardan Art Neouveau, endüstri devriminin yaşandığı dönemde teknolojik gelişmelere ayak uyduramayarak “seçmeci” (eklektik) ve “yeniden diriltmeci” (revivalist) fikirlerle üretilen yapıların, giderek daha yalın ve doğadaki biçimlerden esinlenerek tasarlanmış yapılara bırakmasına neden olur. Bu tavır 20.yüzyıl mimarlığında geleneksel bakış açısından koparak, “çağdaş ve yalın” bir üslupla, yeni malzemeler ve yöntemlerle inşa edilen “modern mimarlığın” başlangıcı olmuştur.

Mimari alanda Adolf Loos, Tony Garnier ve Auguste Perret, Art Nouveau’daki “yalınlaşma” yaklaşımını geliştirerek belli noktalarda Art Nouveau ile çakişan

belli noktalarda da ondan tümüyle ayrılan “Erken Modernizm”in temellerini atarlar. Özellikle Adolf Loos “Kültürün evrimi kullanıma dönük nesnelere süslemeden arındırılması işe eş anlamlıdır” ve “süsleme suçtur” diyerek yapının simgesel değerini reddeder ve yapıyı minimum maliyetle ekonomik olarak yapmak gerektiğini, ekonomik yapının da aynı zamanda topluma hitap ettiğini belirtir. Peter Behrens’in AEG Fabrikası, Adolf Loos’un 1910’da Viyana’da inşa ettiği Steiner Evi, 1903 te inşa ettiği Viyana’da Apartman yapısı ve Walter Gropius’un tasarladığı Fagus Fabrikası, bu dönemin mimari yaklaşımını yansıtan örneklerdir. (Birol, 2105)

Şekil 61: AEG Fabrika binası, Berlin 1908, (Stiftung Deutsches Technikmuseum Berlin, 2014)

Şekil 62: Walter Gropius, Fabrika binası, (Architect, 2011)

Modern mimarlıkta ki ilerleme 20. yüzyılda etkilerini arttırarak sürdürür. 20.yüzyılın başlarında Werkbund'da, daha sonraları Bauhaus'ta örgütlenen modern hareket manifestoları, ürünleri ve bildirileri ile mimarlık pratiğini etkilemeye başlar. 1919 yılında Almanya'da kurulan ve tasarımı endüstrileşmenin getirdiği olanaklarla bütünleştirmeyi amaçlayan Bauhaus'un kurucularından Gropius'a göre, plastik sanatlar ile endüstriyel eylemler birbirine yaklaşması gereken iki karşıt kutup gibidir (Gropius, 1967). Gropius dönemin sanatçıları "form anlayışını endüstriyel üretim ile bağdaştıracak teknik isteklere yabancı ve dünyadan uzak kişiler", teknik elemanları ise "arzu ettiği form, kullanım ve ekonomi bilişiminin bir sanatçı ile sıkı işbirliği yapmak ile elde edileceğini düşünmekten yoksun kişiler" olarak nitelendirir. Bu nedenle Bauhaus'ta bütün plastik sanat ve zanaatlerin aynı çatı altında toplanması, teknik sanat birlikteliğinin sağlanabilmesi ve bunu gerçekleştirecek elemanların yetiştirilebilmesi hedeflenir.(Birol, 2015)

Bauhaus'ta sanatçı, mimar ve zanaatkarların birlikte üretiminden bütün sanatların başlangıcında yer alan "Temel Tasarım" olgusu doğar. Çağın modern insanı için çağa uygun modern bir konut gerekmede, Bauhaus'ta da çağdaş

konutun yaratılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Conrads, 1991). Gropius, yapı üretiminde standartlaşmayı ve rasyonelleşmeyi, standardizasyonun konut yapımı alanine sistemli bir şekilde uygulanmasının büyük bir ekonomi sağlayacağını, rasyonelleşmenin de beraberinde ekonominin yanında yüksek bir yaşam standardı getireceğini vurgulayarak yüzyıl boyunca mimari üretimde hakim olacak tutumu belirleyecektir (Gropius, 1967).

Bir tasarım yöntemi olmayı amaçlayan Bauhaus, Gropius'un "biz üslup yaratmak isteğinde değiliz" deyişine karşın zamanla 20. Yüzyılın ilk yarısını etkileyen bir üslup haline gelir. Gropius'un ilkeleri olan tasarımda basit geometrik formların kullanılması, şerit pencereler ile doğaya hakim olma isteği, geniş cam yüzeyler ile iç ve dış mekan arasında görsel bir bağ kurma hedefi, fonksiyonel mekan düzeni, dışarıdan belirgin olmayan konstrüksiyon ve beyaz dış cephe gibi unsurlar, bu üslubun belirgin özellikleridir. Bauhaus, tasarım alanında yalnız Almanya'yı değil bütün Avrupayı etkisi altına alacak ve Uluslararası Üslubun doğuşuna uygun ortamı hazırlayacaktır. (Biol, 2015)

Le Corbusier ve Mies van der Rohe, Uluslararası Üslubun önemli temsilcileri olarak Kabul edilirler. Modern Mimarlıktan söz edildiğinde akla öncelikle bu iki ismin gelmesi de bu yaklaşımın modern mimarinin ulaştığı doruk noktası olmasından kaynaklanır. (Biol, 2015)

Şekil 63; Villa Savoye, Le Corbusier (Archikey)

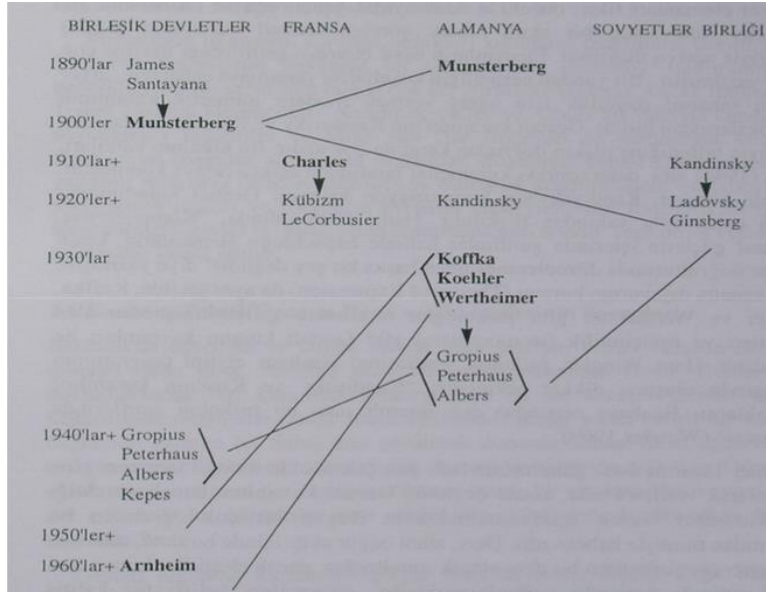
Şekil 64; Barcelona Pavillon, Mies van der Rohe, (Figure/ground, 2002)

4.2. Bauhaus Eğitim Programları Kapsamında Temel Tasarım Eğitim Programları

'Temel Tasarım' eğitimi fikri ilk olarak Almanya'da Bauhaus'da geliştirilmiştir. Dersin ilk oluşum sürecinde sanatsal ve psikolojik akımların da oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Dersin sanatsal atılımları, yüzyılın ilk yirmi yılında gelişen soyut sanatın etkisi altında kalmıştır. Bu dönemde soyut sanat çoğunlukla Avrupa'da gelişmiş ve Avrupalı genç mimarlar dönemdeki Mondrian, Theo van Doesburg gibi öncü soyut ressamaların çalışmaları ile yakından bağlantılı olmaya başlamışlardır. Sanatsal atılımların yanı sıra dersin oluşmasına katkıda bulunan düşünsel temeller Rusya, Almanya ve Fransa'da ortaya atılmıştır. Le Corbusier'in dönemdeki kuramları, Fransa'da atılan psikolojik temellere örnek gösterilebilir.

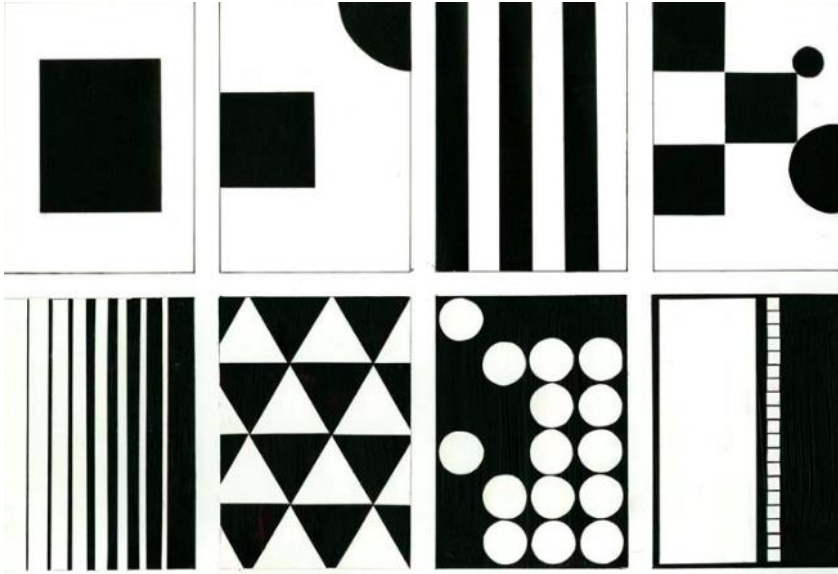
Tasarım eğitimi üzerine ilk gerçek çalışma 1919'da Walter Gropius tarafından, Bauhaus'un kurulması ile yapılmıştır. Bauhaus'un kuruluşundaki ilk hedef zanaat ve sanatı birleştiren yeni bir mimarlık okulu yaratmaktır. Bir anlamda bu eğitim sistemi dönemdeki akademilerin 'Sanat Sanat içindir' sloganına karşı gelmektedir. Bu dönemde Bauhaus'da sanata önem verilmekle birlikte var olan endüstriyel produksiyona adapte olmaya yönelik bir eğilim de belirlenmiştir. Daha sonra okul 1923 yılında eğitim programını kesin bir hale getirmiştir.

Aynı dönemlerde 'Temel Tasarım' dersinin ilk biçimlendiği yer olarak State Higer Art ve Technical Studios (VKHUTEMAS) gösterilmektedir. 'VKHUTEMAS'da oluşturulan. "Temel Tasarım' dersi temellerini Hugo Munsterberg'in Gestalt öncesi algılama kuramları ve modelleri kişisel tercihlerle ilişkilendiren estetik kuramlardan almıştır." Daha sonra 1928 yılında VKHUTEMAS'a bağlı olarak VKHUTEIN'de sanatsal kararlar için 'bilimsel temel'i geliştirme amaçlı bir araştırma laboratuvarı açılmıştır. Bu noktada Bauhaus eğitim sistemi ve Gestalt kuramlarına dayalı VKHUTEMAS 'Temel Tasarım' eğitim sisteminin, dönemdeki akademik ortamda ne şekilde farklılaştığını Lang (1991) bir şema ile ifade etmiştir. Bu şema dönemdeki psikologlar ve sanatçılar arasındaki fikir akışlarını ifade etmektedir (Teymur ve Dural, 1998)

Şekil 65; Temel Tasarım Eğitiminin Oluşum Süreci (Teymur, N. ve Aytaç-Dural, T. 1998)

Başlangıçta, Bauhaus eğitim sisteminde ürünün biçimsel estetiği her şeyden önce gelmektedir. Ancak daha sonra Bauhaus'da eğitimci olan Hannes Meyer'in tasarlanan yapının kullanıcılarının toplumsal ve psikolojik gereksinimlerini karşılama biçimini de belirtmesi gerekliliği üzerinde durması sonucu müfredat programına kültür ve psikoloji dersleri konulmuştur. Bauhaus'un Temel Tasarım kuramcıları, Kandinsky, Klee ve Albers gibi akademisyenler, bu iddiayla kendilerini soyutlanmış hissetmişler ve Mies van Der Rohe'nin de yardımıyla Meyer'in Bauhaus'daki görevinden alınmasını sağlamışlardır. Bu durum yapılan reformlarda geri adım atılması olarak da açıklanabilir. Böylece Bauhaus eğitim sistemi tekrar Gestalt kuramlarından destek alarak kurulan, daha çok görselliğe dayalı bir sisteme geri dönmüştür.

Şekil 66; Gestalt kuramına bir örnek, (Kaylyn Webb, 2012)

Gestalt kuramının kelime anlamı, ‘mental örüntüler ve biçimlerdir. Temeli görsel algı konusundaki gelişmeler dayanmaktadır. Bu kuram problem çözme eyleminin raslantısal değil bilinçli bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Fikrin parçalardan oluşan bir bütün olduğunu savunur. Ancak fikrin parçaları, fikrin bütününden oldukça farklıdır. “Genel olarak, zihindeki konfigürasyonlar ve kompleks ilişkilerin birbiriyle ortaklık kurması olarak tanımlanabilecek olan bu görüşe göre ‘yaratıcılık’, yeni ve farklı yollarla ortaya çıkan analogi/benzetmelerden çok daha komplike bir olgu olarak ele alınmıştır.” (Kahvecioğlu, 2001, s.25)

Sürecin devamında Gestalt kuramına bağlı bir eğitim sistemi izlemekte olan Bauhaus kapatılmıştır. Meyer’in Moskova’ya gitmesiyle Bauhaus’un yönetimine Mies van Der Rohe gelmiş, psikoloji ve sosyoloji derslerini müfredattan çıkarıp bunların yerine el sanatları teknik ve artistik eğitim derslerini koymuştur. Bauhaus 1933 yılında Nazi yönetimi tarafından kapatılmıştır.” Okul kapatıldıktan sonra Bauhaus’da görev alan akademisyenlerin büyük çoğunluğu Amerika’ya gitmiş ve Bauhaus ekolünü tüm dünyaya yaymışlardır. Bunlara örnek olarak, Walter Gropius Harvard mimarlık okulunda, Mies Van der Rohe Illinois İleri teknoloji Enstitüsü’nde öğretmenliğe devam etmişlerdir.

Mies Van der Rohe'nin bu okulda düzenlemiş olduğu eğitim programı dünyada birçok okul tarafından benimsenmiştir. Bauhaus fikirlerinin benimsendiği önemli okullardan birisi de Ulm Teknik okuludur. İkinci dünya savaşından sonra bu okul yeni bir Bauhaus olarak kurulmuştur. Ancak bu okulda Bauhaus metotlarının istenen sonucu vermediği düşüncesi ile yeni bir eğitim sistemi oluşturulmuştur. (Canbay, 2003, s.11)

Bauhaus eğitim sistemi, algılama eğitimi, çevreye karşı duyarlılığın artırılması, sanatsal etkilerin elde edilmesi, sanatsal düşüncüyü yaymak ve aydınlatmak, gizli ruhsal algılama duyusunu açığa çıkarmak ve derinleştirmek üzerine kurulmuş bir sistemdir. Bauhaus'a göre mimarlık, ressamlık, heykeltıraşlık iç içe olmalıdır. Eğitim sisteminin temelini sanatsal ve uygulamalı bir program oluşturmaktadır.

Her öğrenci kendi katıldığı workshopa katılıp bitirdikten sonra, mecburi bir hazırlık kursu tamamlamak zorundadır. Böylelikle temel zanaat bilgisi, tasarım parametreleri ve uygulama eğitim sistemi içerisinde bir arada verilmektedir.

Bauhaus Tasarım Stüdyoları

Şekil 67 ; Bauhaus öğrencileri bahçede ders işlerken, (Bauhaus, 2015)

Gropius Akademilerin eğitim anlayışını eleştiriyordu, Gropius'a göre dönün ruhunun aracı "akademi"ydi. Akademi sanatçıyı endüstri ve el sanatları dünyasından kopardı ve bu onun toplumdan tamamen izole olmasını tamamladı. Bununla beraber hayati çağlarda sanatçı toplumun bütün sanat ve zanaatlarını zenginleştirmiştir, çünkü bu mesleki hayatının bir parçasıydı ve güncel pratiğe karşı herhangi başka bir işçiden daha fazla ustalık ve kavrayış kazanmıştı. Ama sonraları sanatçı; sanatın ancak eğitimle uzmanlaşabilecek bir

profesyonellik olduğu gibi önüne geçilemeyen yanlış bir kibire sürüklendi. Sadece okul eğitimi asla sanat üretimi için yeterli değildir. Bununla beraber her bitmiş üretim ustalık için yapılan bir denemedir ve bir sanat işi onu yapan kişinin yeteneğine bağlıdır. Walter GROPIUS-Herbert BAYER-Ise GROPIUS,a.g.k.,s.21

Şekil 68 :Stüdyo (The Charnel-House, 2009)

Bauhaus'ta eğitim her atölyede iki eğitici tarafından sürdürülmektedir. Bunlar; form ustaları ve atölye ustalarıdır. Bunun nedeni sanat ve zanaatçılığın bir arada verilebilmesi idealidir. "Bauhaus'da öğretmen öğrenci değil usta çırak vardır". Bu konuda Gropius teknik ihtisasla, tasarımın oldukça güç görünen birleştirilmesi problemini çözmeye çalıştığını, her ikisinde de eşit derecede ihtisas kazanılmasının şart olduğunu belirtmiştir. Burada ustalığın temel ilkeleri ile tasarım parametreleri pratik deneyimle birleşerek bir uzlaşa sağlanır. Bu, direkt olarak Bauhaus atölyelerinde-özellikle de Dessau zamanında-endüstri üretimi için önce prototipler geliştirmeyi daha sonra da bir patent altında seri üretimini yapmayı da içerir.

Bauhaus'ta Öğretmenler usta, öğrenciler ise kademeli olarak çırak yada kalfa olarak adlandırılırdı. Bauhaus, endüstri çağı düşüncesinin oluşturduğu bir eğitim merkeziydi. Sürekli bir gelişme içindeydi, öğrenim kadrosu ve programı dondurulmamıştı. Kuruluş yıllarında koşullara ve gereksinimlere göre yeni atölyeler kuruluyor ve her sömestr, öğretim programı yeniden yapılandırılıyordu.

Walter Gropius'un yine açılış da yayınladığı broşürde okulun eğitim sistemi ve müfredatını şu şekilde bildiriliyordu;

Bauhaus'taki öğrenim aşağıdaki gibi şekillendirilmiştir.

1-EI Sanatları Eğitimi (Werklehre):

TAŞ, AHŞAP, METAL

(Heykel), (marangozluk), (metal)

ÇAMUR (seramik), CAM (renkli cam), RENK (duvar boyama), TEKSTİL (dokuma)

a. Malzemeler ve aletler eğitimi

b. Muhasebeciliğin, hesaplamanın ve mukavelenin temelleri

2 -Form problemleri eğitimi (Formlehre) 1 Gözlem

a. Doğa çalışması

b. Malzemelerin analizi 2 Sunum

Tasarı geometrisi

Teknik Çizim teknikleri

Her tür yapı için 3 Kompozisyon

Espas teorisi

Renk teorisi

Tasarım teorisi

proje çizme ve

modelleme

3- Bütünleyici eğitim Geçmiş ve günümüzden sanat ve bilim alanlarıyla ilişkili

seminerler.

Bauhaus'daki eğitim ve öğretim üç bölümden oluşuyordu

1-Hazırlayıcı öğretim (temel sanat eğitimi),

2-Teknik Öğretim(mesleki temel sanat eğitimi),

3-Strüktürel öğretim (mesleğe yönelik çalışmaları, Proje çalışmaları)

Hazırlayıcı öğretim

Başlangıç sınıfı, yarım yıl sürer farklı malzemelerle workshoplar ve pratik deneyler eşliğinde form problemleri üzerine temel eğitim verilir. Bauhaus öğretiminin temelini oluşturan altı aylık bir hazırlanma kursudur.

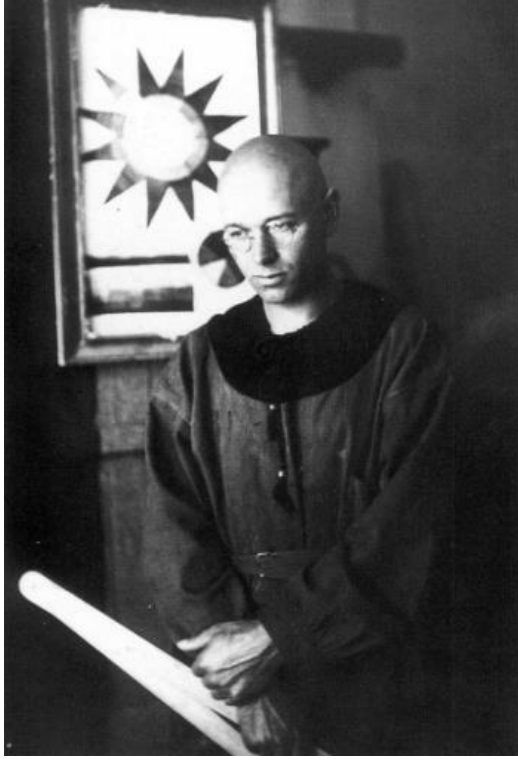
Bauhaus'da "Hazırlayıcı öğretim" adı altında başlayan ve sonrasında bütün dünyaya yayıldığı gibi ülkemizde de sanat eğitimi veren okullarda uygulanan bu eğitim "temel sanat", mimarlık eğitimi veren bölümlerde ise "Temel Tasarı" adı altında gerçekleştirilir.

Bauhaus okulunda sanat eğitimi almaya başlayan öğrenciler için zorunlu bir eğitim olan Hazırlayıcı Öğretim sırasında, eğitmenin öğrenciye vermek istediği o güne kadar kendisine sunulmuş sanat ile ilgili ne bilgi varsa o kalıplardan sıyrılmasına yardımcı olacak teknikler göstererek, sanat eğitimine hazırlamaktı. Eğitmen öğrenciyi istemsiz edindiği ön yargılardan kurtarmayı hedeflemekteydi, başka bir deyişle "yeniden öğrenme"ye başlayan öğrenciler malzemeleri tekrar tekrar etüt ederek, seçilen sanat eserleri üzerinden "estetik kuram" ve "sanatsal kavram"ları tartışmaktaydı.

Hazırlayıcı Öğretim kapsamında Johannes Itten, Klee ve Kandinsky'nin ortak verdiği "biçimlendirme" zorunlu bir dersti, bunun yanısıra desen ve yazı çalışmaları öğrencilere serbest bırakılmaktaydı.

Bauhaus'da Hazırlayıcı öğretimin yaratıcısının Itten olduğunu kabul edebiliriz. Itten'in başlattığı Hazırlayıcı eğitim daha sonraları, Moholy-Nagy, ve Josef Albers tarafından da geliştirilir.

JOANNES ITTEN'in Hazırlayıcı Eğitimi 1919-1922

Şekil 69a : Johannes Itten (Bauhaus, 2015)

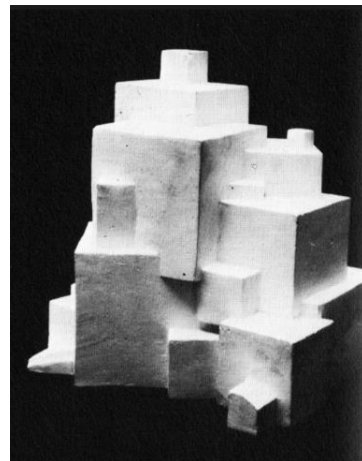
Johannes Itten tarafından kurulan ve onun gidişinden sonra da geliştirilerek devam edilen hazırlayıcı eğitim, Bauhaus öğretiminin temel eğitim araçlarının bir parçasıdır. Hazırlık sınıfında öğrencilere malzemenin özellikleri, kompozisyon ve rengin temellerini, öğretmek amaçlanır.

Şekil 69b: Johannes Itten'in renk kuramı adlı kitap kapak çalışması

(Amazon, 2015)

Ana ilkesi çok çeşitli formlarda ve malzemelerde karşıtlıkları detaylı bir şekilde tanımak ve yenilerini yaratmak, bu şekilde iki elemanın karşılıklı etkilerinin hesaplaşmasını sağlamaktır. Itten yaratıcılığın en değerli ve etkili yöntemlerinden birinin ışık ve gölge arasındaki karşıtlık olduğunu düşünüyordu. Kontrast çalışmalarını doğa içinden malzemeler ve onların dokularıyla serbest heykel form alanını da içeren çok farklı seviyelere çıkarmıştı.

şekil 70,71; Johannes Itten başlangı kursunda yapılan çalışmalar

(Pinterest)

İtten doğadan yapılan çalışmaları malzeme çalışmalarının en önemlisi olarak görmektedir. Nesnelere oluşturan birleştirici değerlerle birlikte karşıt değerlerde önem taşımaktadır ve bu çalışmalarda malzeme özelliklerinden kaynaklanan kontrast yapılar dikkat çeken İtten bu kontrast yapıları, “gevşek-katı, yumuşak-sert, tüylü-tüysüz, pürüzlü-pürüzsüz, sivri-küt, parlak-mat, lifli-lifsiz, sıkı-gevşek ve damarlı- hareli olarak sıralamıştır.” (WICK, 2000: 106) Doğadan gözleme dayalı çalışmalar el becerisini ve koordinasyonu geliştireceği gibi bu objelerden yola çıkılarak üretilecek yeni yorumlar algılanan biçimlerin duyuların öğrencinin sentezinden geçerek somut önerilere dönüşmesi ile hedefine ulaşacaktır.

Malzeme çalışmalarında önem verilen diğer bir nokta ise karşıtlık içindeki malzemenin özellikleri grafik açıdan temsil edilmesi ve aynı zamanda üç boyutlu bir konstrüksiyon içinde fiziksel olarak deneyimlenmesiydi. Bunun sayesinde öğrenci de farklı çalışma malzemelerine aşina oluyordu.

Biçimin soyut elemanlarının özellikleri çizgi çalışmalarında deneniirdi. İtten daireyi devinim , kareyi sükunet, üçgeni ise yönlerin güçlü bir karşıtlığı olarak görüyordu. Ve çizim yardımıyla biçimin karakteristiğinin kendine özgü doğası vurgulanıyor ya da etkisizleştirilebiliyordu.

Doğa çalışmaları nesnelere "ton değeri ve spesifik form" terimleri ile kavranması anlamına geliyor ve doğadan veya zihinden mümkün olan en doğru çizimleriyle onları tekrar üretme hedefini taşıyordu. Çalışmalar nesnenin içsel deneyimi üzerine temellenmişti. Bu tasvirler malzemenin niteliklerini tanımlamada sık sık çok şaşırtıcı doğrulukta olmaktadır. “Eski ustaların analizleri” yani kontrastın, formun ve rengin beraber araştırılması form, renk ve sanat işinin dinamiklerinin duygusal deneyimini vurguluyordu.

En favori aletleri gölgelemede mükemmel esnekliği ve genel uyumluluğuyla kömür kalemiydi. Ayrıca üç boyutlu yapılar ve kolajlar da yapılan diğer işlerdendi.

LASZLO MOHOLY-NAGY'nin Hazırlık Eğitimi 1923-1928

Şekil 72; Moholy Nagy (Daily icon, 2009)

Johannes Itten Bauhaus'u bıraktığında hazırlık eğitimi ikiye bölündü: Moholy-Nagy daha teorik, Josef Albers ise daha pratik perspektiflerden eğitimi üstlendi.

Moholy-Nagy'nin hazırlık eğitimi üç ana konuya odaklanır. İlkbaşıta öğrenciler farklı biçimlerdeki elemanları birleştirerek uyumlu bir tasarım haline getirme fikrini öğrenirler. Bu düşünceler dokunsal algılamalarını eğitmek amacıyla "dokunma panoları" ismi verilen panolarda ortaya konur. Bu panolardaki malzemelerin kombinasyonu açıkça tanımlanmış ölçütlere uygun olarak düzenlenir.

Buna ilaveten, en duyarlı hisle basit bir kayıt arasındaki bütün algı değerleri , kişisel deneyimin genel bir görselleşmesi olarak "dokunma diyagramlarında" gösteriliyordu.

İkinci odakları ise mükemmel kompozisyonlarda konstrüksiyon alıştırmaları yapmaktı. Maholy-Nagy kompozisyondan, tüm kompozisyonun açıkça tanımlanmış parçalarıyla ve başka öğelerle, yapılan değişiklikler yoluyla yeni bir denge yaratılmasını anlıyordu.

Şekil 73; Moholy Nagy'nin sınıfta yaptırdığı denge ve malzeme ilişkisi temalı çalışması

(Diesel Punks, 2010)

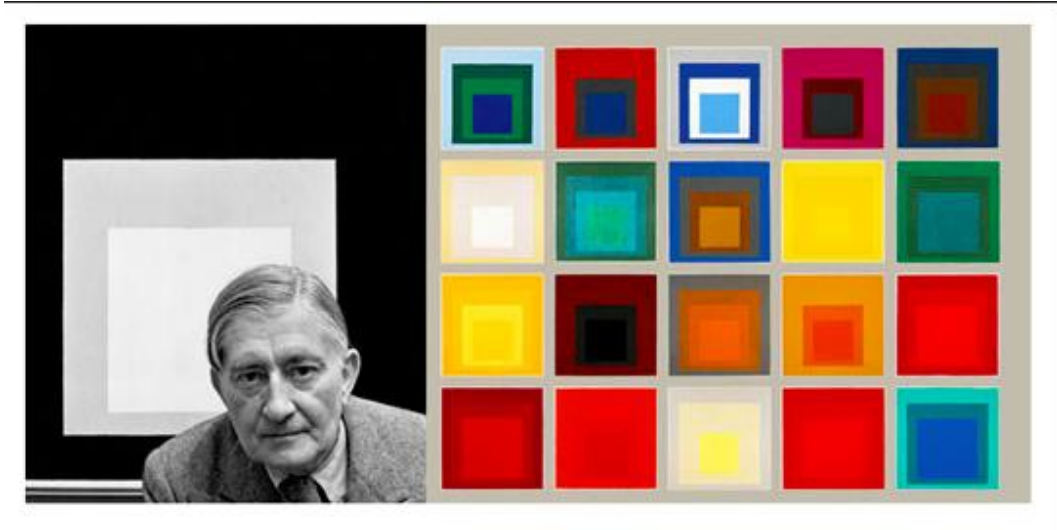
Maholy-Nagy'nin derslerinin en bilinen parçası hacim duygusunu keskinleştirmeye ve konstrüktif çözümleri detaylandırmaya kılavuzluk edecek üç boyutlu tasarım çalışmalarıdır. Burada denge üzerine çalışmalar özel bir öneme sahipti: basit elemanlar ve malzemeler görsel ve gerçek anlamda dengeli nesnelere inşa ediliyordu. Bu çalışmalar öğrenciye oran, ölçü, statik ve dinamik gibi görsel estetiğin temellerini kazandırmayı amaçlıyordu. Ayrıca malzemelerin ağırlık, esneklik ve yoğunluk gibi nitelikleri üzerine de çalışıyorlardı.

Şekil 74; A II Moholy Nagy tarafından kanvas üzerine yağlı boya tekniği ile yapılmış üç boyutlu plastic değer taşıyan çalışması

(Guggenheim, 2015)

JOSEF ALBERS ile Malzeme Çalışmaları 1923-1933

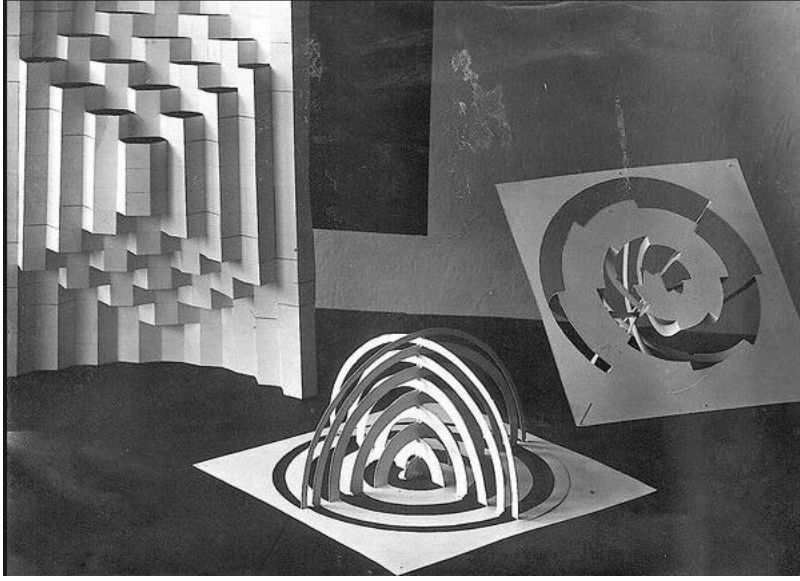

Şekil 75; Josef Albers,

(Chris the king sixth form college blog, 2015)

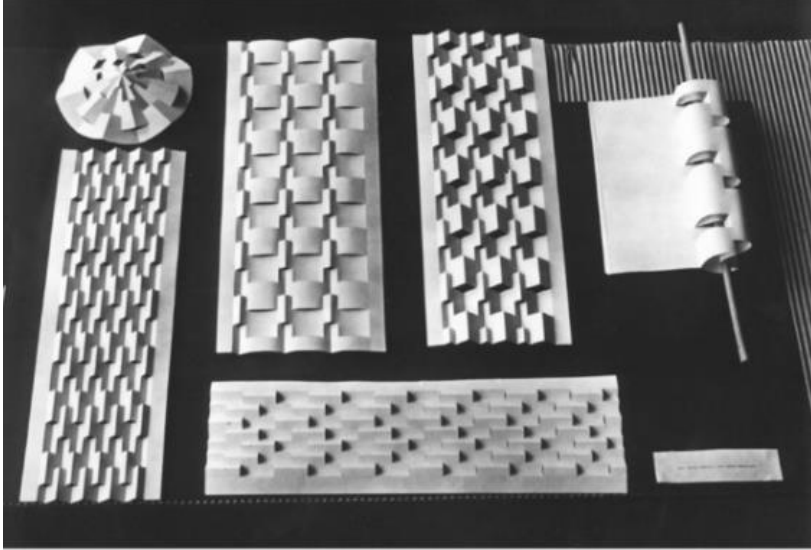
Johannes Itten'in gidişinin ardından hazırlayıcı öğretimi devralan Josef Albers , Maholy-Nagy'ye paralel bir şekilde "Malzeme Çalışmaları" dersini verdi. Burada öncelik ahşap, metal, cam, taş ve kumaşlar gibi basit maddeleri en uygun şekilde kullanacak üretim teknikleri bilgisine ve atölyelerde nelere ihtiyaç duyulacağı esasına verilmişti.

Albers malzemelerin zorunlu özelliklerini açığa çıkarmayı ve onunla nasıl başa çıkacaklarını öğrencilerine öğretmeyi amaçladı. Yalnızca en basit aletlere izin veriliyordu.

Şekil 76; Josef Albers'in yaptırmış olduğu bir çalışma

(Pinterest (c))

Şekil 77; Plastik kağıdı katlama ve bükme tekniği uygulanmış bir çalışma

(Design is fine)

1928’ de Maholy -Nagy okulu bıraktığında Albers malzeme çalışmalarını daha da geliştirerek tüm hazırlık eğitiminin idaresini üstlendi. Albers ğrencilerinin malzemenin “keşfedilmesi gereken” kendine özgü özellikleriyle çalışmalarını sağladı. Malzemeyle çalışırken hiçbir p retmemenin üstesinden gelmek zorundaydılar ; malzemedenden ve iş gücünden tasarruf etmek en merkezi ncelikleriydi.

İlk ay boyunca cam tek çalışma malzemeleriydi, onu daha sonraki ay kağıt takip ediyordu. nc ay, öğrenciler hangisinin diğerine uygun olacağı araştırmasıyla sonuçlanacak, iki malzemeyi de kullandıkları bağımsız bir kompozisyon üzerinde çalışırlardı. Albers’e göre uygun olan malzemelerin seçimi , geçmiş deneyimlere ait bulunmuş çözüm yollarından sakınmak anlamına geliyordu. Amaç kişisel algılamanın temelleri üzerinde farklı çalışma süreçleri geliştirmek ve böylece sonuca dair yeni yöntemler üretmektir. Derslerin en önemli parçası serbest deneyseiliği dışlayan ve mutlak bir yönlendirmeye dayanan üç boyut çalışmalarıydı. Özellikle kolajlar çok popülerdi.

şekil 78; Albers hazırlık kursu öğrencilerine kritik verirken.

(Tate, 2007)

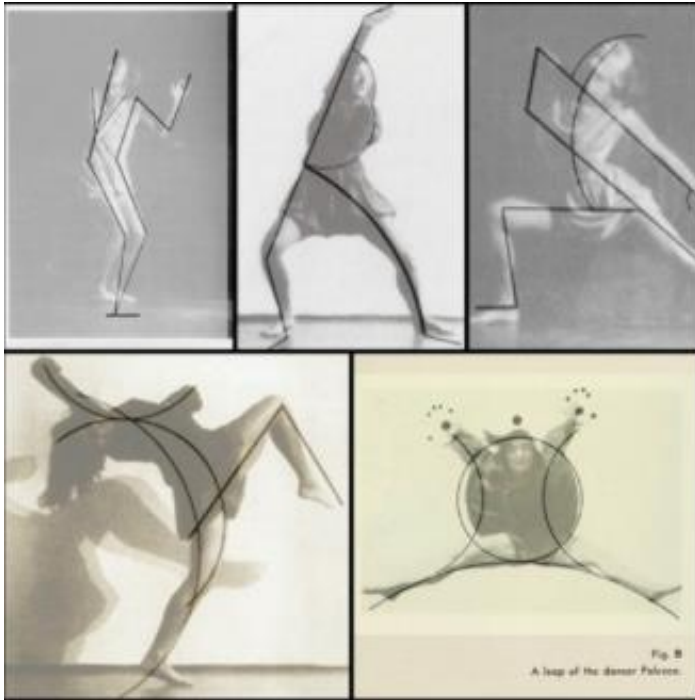
“Keşif” ve “buluş”a imkan tanıyan öğrencinin zerkliği, Albers’in eğitim programının en temel prensiplerinden biridir. Derslerinde tek ve belirli bir

çalışma metodu uygulamaktan özellikle sakınmış ve öğrencilerine hiçbir standart yöntem ve önerisi kesinlikle olmamıştır. Öğrencilerinin kendi başlarına “keşif” ve “buluş” yapması gibi bu ön şartlar sınıfların güçlü oto-eğitim bileşenleri sahibi olmalarını sağladı. Albers’in hazırlık eğitimi, her zaman spesifik bir amaç taşıdı.

Hedeflenen, öğrencilerin kişisel eğilimlerini ve doğal yeteneklerini tanımaları ve geliştirmelerini sağlamaktı.

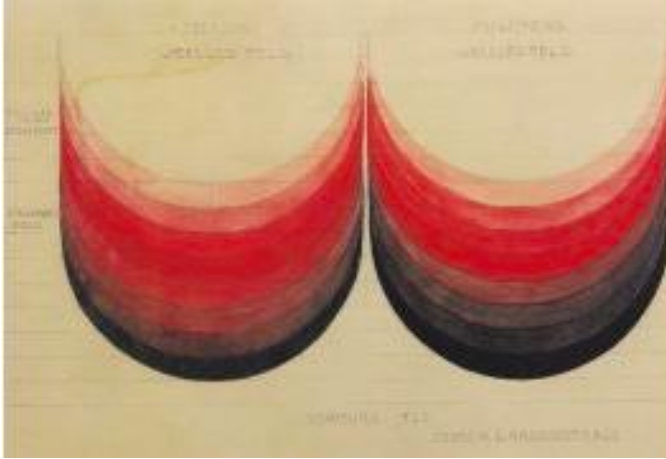
Bu isimler dışında Bauhaus’ta hazırlayıcı eğitim veren diğer atölyeler şöyleydi.

Wassily Kandinsky’nin “Analitik Çizim” ve “Temel Sanat” Eğitimi 1923-1933 Paul Klee’nin ” Temel Tasarım Teorisi” Eğitimi 1921-1931Oscar Schlemmer’lin“ Canlı Çizim” Eğitimi .

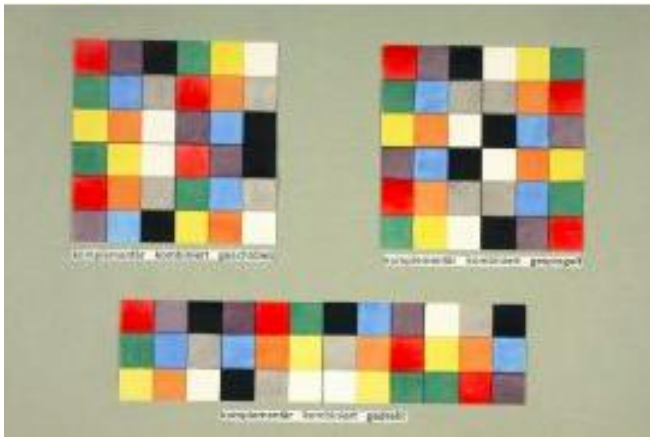

Şekil 79; Kandinsky’nin analitik çizim tekniğine bir örnek çalışması.

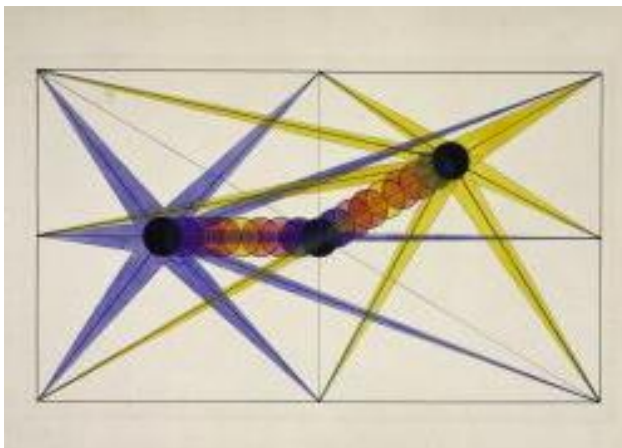
(University of the Arts London)

Şekil 80; Klee'nin uyguladığı renk çalışması (Bauhaus, 2015)

Şekil 81; "economy of means" adlı çalışma (Bauhaus, 2015)

Şekil 82;Gölge tekniği çalışması (bauhaus, 2015)

Teknik öğretim

Hazırlayıcı öğretimde başarılı olan öğrenciler Teknik öğretime başlıyorlardı. Öğrenim atölyelerinin birinden çıraklık belgesiyle mezun olabilmek için 3 yarıyıl boyunca ileri düzey proje çalışmaları yapılması gerekir daha sonra Zanaatkarlar Odası ya da Bauhaus tarafından verilen kalfalık belgesini almaya hak kazanılırdı.

http://www.bauhaus.de/english/bauhaus1919/unterricht/unterricht_itten.htm

Walter GROPIUS-Herbert BAYER-Ise GROPIUS, **Bauhaus, 1919-1928**, The Museum of Modern Art, New York, 1990 (5.baskı), s.24

Gropius Teknik öğretimde en iyi yöntemin Ortaçağda olduğu gibi çıraklığın olduğuna inanmaktaydı. Bu fikrin Bauhaus bünyesindeki uygulaması ise her atölyenin bir usta ve bir sanatçıdan oluşan iki tane öğretmenin olmasıydı.

Atölyelerin form ustası ve atölye ustası adı altında iki ayrı eğitmen tarafından yürütülmesinin en önemli sebebi tabiki öğrencinin tasarımının uygulanabilirliğini tecrübe etmesi ve bu yolla sanayi üretimi için en uygun tasarımları yaratması fikriydi.

Gropius “kopmuş tel” olarak nitelendirdiği iş dünyası ile sanatçı arasındaki ilişkiyi düzeltmek ve böylelikle makinenin ürettiği ürün üzerinde sanatçının hünerinin ve anlayışının hissedilmesi gerekliliğine inanmaktaydı. Sanatçı ile zanaatkar arasındaki ilişki Arts and Crafts da olduğu gibi makineyi dışlayarak değil bizzat makineyi ele geçirilerek olmalıydı.

Teknik öğretimde öğrenci Bauhaus atölyelerinde uygulamalı olarak, “taş ve ağaç yontuculuğu, alçı, seramik, çilingircilik, döküm , torna, tefskiye , emaye, alçı, seramik, ağaç işleri, ağaç torna , duvar resmi, mozaik, vitray, özgün baskılar, tipografi, fotografi, ciltçilik, örgü dokuma, kumaş baskısı gibi dersler alırdı.

Strüktürel öğretim

Yetenekli kalfalar için süresi performansa ve şartlara bağlı olarak inşaatta el emeği ile çalışma ve Bauhaus 'un deneme alanında serbest eğitim verilir. Zanatkarlar odası veya Bauhaus tarafından verilecek ustalık belgesi almaya hak kazanılır.

Strüktürel öğretim Bauhaus'un öğrencilerinden sadece yeteneğini teknik öğretimde kanıtlamış olanlarının katılabildiği ve uygulama ve proje çalışmalarının dönemin imkanları dahilinde Teknik Öğretime kıyasla daha büyük olduğu çalışmalarıdır. Strüktürel eğitim almaya hak kazanan öğrenciler Bauhaus'un araştırma ve proje istasyonlarına kabul ediliyordu. Bauhaus'un temel gayesi olan yapı oluşturma üzerine çalışıyorlardı.

Bauhaus, Beaux-Arts eğitim geleneklerine karşı olmasına rağmen, stüdyo tabanlı eğitim modeli, temelde aynı kalmıştır. Öğrencinin, algısal yeteneğinin geliştirilmesi, çevresel duyarlılığının genişletilmesi, sanatsal etkileri içermesi ve gizli ruhsal algının zenginleştirilmesi Bauhaus'un temel hedefleridir (Ittten,1997).

Bauhaus eğitiminde, tasarım stüdyosunun temelinde öğrenci yer almaktadır. Öğrencinin günlük hayatının bir parçası haline gelen tasarım eğitiminin amacı yüksek kesimden olmayan insanlar için sanat ve teknolojiyi bir araya getiren tasarımlar üretmektir. Bauhaus eğitimde hedef, bireysel olarak sanatçıların işbirliği içinde çalışmalarını destekleyerek, tüm yeteneklerini birleştirmelerini sağlamaktır. İkinci olarak, öğrencilerin zanaat yeteneklerini,güzel sanatlar yetenekleri ile aynı seviyeye getirmektir. Üçüncü olarak da, endüstrinin, alanında öncü liderleriyle işbirliği kurarak, devletten bağımsız olarak öğrencilerin tasarımlarını endüstriye satabilmelerini desteklemektir. Ancak tabi ki tüm bu amaçların başında mimarlık ve endüstri için yaratıcı beyinleri geliştirmek ve böylece onların sanatsal, teknik ve pratik aygıtlar üretebilmelerine olanak sağlamak gelmektedir.

Bauhaus eğitmenleri, öğrencilerin grafikten mimarlığa değişik disiplinlerde çalışma yapabilmelerinin gerekli olduğuna inanıyorlardı. Her öğrencinin, Pratik

ve teoriğe dayalı bir eğitimden geçmesi bekleniyordu ki içinde buldukları dönem için bu oldukça devrimsel bir anlayıştı. Amaç entellektüel, pratik ve estetik kaygılar taşıyan çalışmalarını yeni teknolojileri kullanarak üretebilmektir. Bütün bunlar için tasarım teorileri ve endüstriyel gelişimi başarılı bir şekilde bir araya getirebilmek gerekiyordu. Her öğrenci zorunlu olarak bir ön eğitim dersi aldıktan sonra kendi seçtiği bir atölyeye devam etmekteydi. Metal, ahşap, heykel, cam boyama, dokuma, çömlekçilik, mobilya, üç boyutlu çalışmalar, tipografi, duvar boyama gibi bir çok atölye seçeneği bulunmaktaydı (Droste,1990).

Bauhaus'un prensipleri ürün tasarımının yanı sıra, mimarlık, tiyatro gibi alanlarda da kendisini göstererek, günümüz tasarım eğitimine yansımıştır.

Bauhaus stüdyoları, yeni endüstriyel tasarımların doğum yeri olmuştur. İlk olarak el sanatlarının deney konusu olması önemli sonuçlar doğurmuştur. Bu sonuçlar kendini tekstil sanatlarında da göstermiştir. Fotoğrafçılık daha ciddiye alınmaya başlanmıştır. Kısacası, Bauhaus'un etkileri yaşamın her alanında kendini göstermiştir.

Bauhaus Temel Tasarım Dersi- Vorkurs

Okulun devrim yaratan stüdyosu Vorkurs, yani "Temel Tasarım" dersi, içerik olarak soyut tasarım aktivitelerini hedef almıştır. Sanat ve pratik öğretim bir arada verilerek, öğrencilerin mimari anlamda yaratıcı beyinlerini geliştirmeleri ve sürekli yenilenen mimarlık ortamında, sanatsal, teknik ve Pratik tasarımlar yapmaları amaçlanmıştır.

Genç tasarımcılar bu ders kapsamında, temel tasarım prensiplerini ve ilişkilendirmeleri oyunlarla öğrenerek, hayal gücü ve yaratıcılıklarını hem iki hemde üç boyutlu olarak geliştirmekte ve Pratik bilgilerini de kullanarak yeni ve fonksiyonel çözümler getirmektedir.

Temel Tasarım dersleri altı aylık periyotlarla verilmektedir. Dersin kendisi, doğal nesne ve malzemelerle ilgili çalışmaları, form ve doku karşılaştırmalarını, eski sanat eseri analizlerini içermektedir. Bu çalışmaların ve analizlerin sonunda da amaç renk, ton ve ritm prensipleri ile soyut kompozisyonlar oluşturmaktır. Bu altı aylık Temel Tasarım eğitiminden sonraki üç yıl ise, öğrenciler doğa, tekstil, geometri, renk ve kompozisyon, konstrüksiyon, sunum, malzeme ve araçlar gibi teorik çalışmalar içeren derslere devam etmektedir. Eş zamanlı olarak da öğrenciler çeşitli atölyelerde (ahşap, metal, tekstil, cam, kil ve taş gibi) hem tasarlayıp hem de üretmektedir. Ancak bu üretim, prototipler şeklinde olmaktadır. Bu gibi çalışmalar, öğrencilerin sadece beyinlerinin tek tarafını meşgul ederek, diğer taraflarının sadece tasarımı düşünmesini sağlamaktaydı (Fiedler, Feierabend,1999).

Temel Tasarım dersi kompozisyon, renk, malzeme ve üç boyutlu formlardan yararlanarak, öğrencinin tüm görsel ifadeler için temel olarak kullanabileceği teknik, kavram ve ilişkilerle tanışmasına yardımcı olmaktadır. Bauhaus'ta temel tasarım derslerini yürüten Itten'a göre, bu ders sayesinde öğrenci herhangi bir sanatsal çalışma için gerekli teorik ve pratik temeli oluşturacak soyut ve kavramsal görsel dili geliştirmekteydi. Öğretmenler 'görsel dil'in esaslarını ortaya çıkarabilmek için temel geometriler, saf renkler ve soyutlama ile ilgili çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar, bir yanda sanat bilimi olarak formların, renklerin ve malzemelerin analizleriyle ilgili olabildiği gibi diğer yandan da tarihsel ve kültürel çerçevede, görsel formun teorik yönüyle ilgili olabiliyordu. Güzel sanatlar eğitimi ile zanaat öğretimi arasındaki geleneksel sınırları ortadan kaldırarak modern tasarım eğitimine, kendine özgü form ve metodlarını bütünleştiren Bauhaus, bu sayede bir başlangıç noktası haline gelmiştir.

Şekil 83; Johannes Itten, Vorkurs afiş çalışması
(Pinterest (d))

1923 yılında Bauhaus eğitim programını kesin bir hale getirmiştir. Aynı dönemlerde 'Temel Tasarım' dersinin ilk biçimlendiği yer olarak State Higher Art ve Technical Studios (VKHUTEMAS) gösterilmektedir. 'VKHUTEMAS'da oluşturulan 'Temel Tasarım'dersi temellerini Hugo Munsterberger'in Gestalt öncesi algılama kuramları ve modelleri kişisel tercihlerle ilişkilendirenestetik kuramlardan almıştır. "Daha sonra 1928 yılında VKHUTEMAS'a bağlı olarak VKHUTEIN'de sanatsal kararlar için 'bilimsel temel'i geliştirme amaçlı bir araştırma laboratuvarı açılmıştır.

BÖLÜM 5.

BAUHAUS TASARIM OKULU'NUN TÜRKİYE'DEKİ İLK YANSIMALARI

5.1 Araştırma Kapsamına Alınmış Eğitim Kurumları

5.1.1 Marmara Üniversitesi

1955' yılında Tatbiki Güzel Sanatlar Fakültesi adı altında kurulmuştur, 1982 yılında Marmara Üniversitesi'ne bağlanmıştır.

Fakültede, 13 bölümden oluşmaktadır.

Canlandırma Film,

Endüstri Ürünleri Tasarımı,

FotoğrafGeleneksel Türk Sanatları,

Grafik Sanatları,

Heykel,

İç Mimarlık,

Müzik,

Resim,

Seramik ve Cam,

Sinema ve Televizyon,

Tekstil Sanatları,

Temel Eğitim

İçmimarlık Bölümü, "Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu" bünyesinde kurulan ilk beş bölümden biri olarak eğitimine başlamıştır. Bölüm 1985 yılından itibaren, Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik programlarının yer aldığı lisansüstü eğitimi başlatmıştır.

<http://im.gsf.marmara.edu.tr/genel-bilgiler/>

5.1.2 Hacettepe Üniversitesi

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 1983 yılında kurulmuştur. Fakültede 4 bölüm bulunmaktadır.

Resim,
Heykel,
Seramik,
Grafik,

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü ise 1985/1986 yılında eğitime başlamıştır.

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 4 yıllık Lisans Eğitimi ile birlikte, Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik düzeyinde eğitim vermektedir.

http://www.gsf.hacettepe.edu.tr/ict/?page_id=137&lang=tr

5.1.3 Anadolu Üniversitesi

Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi 1983'te "Uygulamalı Güzel Sanatlar Yüksekokulu" olarak kurulmuştur. 1985-1986 yılında Grafik ve Seramik bölümleriyle eğitime başlamış ve 1992'de "Güzel Sanatlar Fakültesine dönüştürülmüştür". Fakültede 6 bölüm bulunmaktadır.

Grafik,
Seramik-Cam,
Çizgi Film (Animasyon),
Heykel,
Resim-Baskı Sanatları
Temel Eğitim (öğrenci almayan servis bölümü)

<https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/262/mimarlik-ve-tasarim-fakultesi/genel-bilgi>

İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 1991 yılında "Mimarlık ve Tasarım" fakültesine bağlı olarak kurulmuştur.

<https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/197/ic-mimarlik-bolumu/program-profil>

5.2. BULGULAR

Araştırmanın ilk aşamasında, kapsama alınan eğitim kurumlarında, Temel Tasarım/Sanat Eğitimi dersini vermekte olan öğretim elemanları ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Bu öğretim elemanları aşağıda sunulmuştur.

şekil 84; İnci Deniz Iğın

1984 Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümü Mezunu. Lisans ve Yüksek Lisans çalışmalarını aynı üniversitede yapmıştır. Doktora çalışmasını Amerika Birleşik Devletleri Cincinnati Üniversitesinde tamamlamış ve eğitimci olarak üniversitede çalışmıştır. Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı olarak çalışmalarına devam etmektedir.

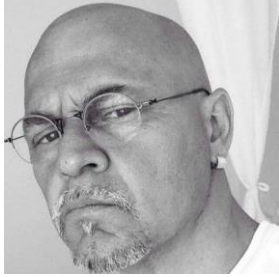
İnci Deniz'in çalışma konuları arasında; Temel Tasarım, Tasarım Metodları, Tasarım Kültürü, Tasarım Tarihi, İçmimarlık Tasarım Metodları bulunmaktadır.

şekil 85; Faruk Atalayer

1971 yılında Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulundan mezun olmuştur. Çeşitli kurumlarda Temel Sanat Eğitimi derslerini vermiş olup Anadalu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümü, Temel Sanat Eğitimi (Temel Tasarım) Ana Bilim Dalı dersini vermeye devam etmektedir. Atalayer'in çalışma

alanları arasında, İllüstrasyon; Mitolojik (Türk) İllüstrasyon, Fantastik İllüstrasyon, Fotoğraf, Yaratıcılık Kuram ve Teknikleri, Yeni Form Üretme Yöntemleri, Bilinçaltını Suluboyayla Sağma Teknikleri, Plastik sanatlarda sunum teknikleri yer almaktadır.

şekil 86;

M.Hakan Ertek

Hacettepe Ünivesitesi, Güzel Sanatlat Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümünden mezun olmuştur. Yüksek Lisans ve Doktora çalışmalarını aynı kurumda tamamlamıştır. Ertek'in çalışma konuları Temel Tasarım Eğitimi ağırlıklı olup, Hacettepe Üniversitesinde eğitmen olarak çalışmaya devam etmektedir.

Yapılan yüzyüze görüşmeler sonucunda, Marmara Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünde, Bauhaus ekolü ışığında Temel Tasarım Eğitimi verildiği ancak değişen yüzyıl, ekonomik şartlar, eğitim reformları ve yeni ihtiyaçlar dahilinde “Bauhaus Fikri”nin geliştirilerek değiştirildiği saptanmıştır. Mezun vermeyen, yalnızca ortak ders sağlayan bir Temel Eğitim bölümü altında, tüm Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin almak zorunda oldukları ortak bir temel eğitim dersinin yer aldığı görülmüştür. Bu dersin ana hedefi öğrenciye sanatsal bakış açısı verebilmek ve bu yaklaşımın sürekliliğini sağlamaktır.

Ancak, İç Mimarlık bölümünde uygulanan Temel Tasarım Eğitimi dersi, bu ortak dersten ayrılmaktadır. Daha çok, mekan kavramı (işlev, ilk yılın sonlarına kadar konu edilmeden) ve iç boşluk kavramı üzerinde yapılan çalışmalarla öğrenciler iki boyuttan üç boyuta geçmeyi etüd etmektedir. Eğitimcilerin ana düşüncesi, öğrenciyi sistemli bir şekilde serbest bırakarak yaratıcı gücünü ortaya çıkartmasını sağlamaktır. Ilgın (2015)’a göre Bauhaus’ta ki en önemli yaklaşım “yaparak öğrenmek”tir; fakat Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) getirdiği kısıtlamalar, teknisyen alımındaki sıkıntılar ve atölye koşullarındaki yetersizlik, “yaparak öğrenme” sistemine ket vurmaktadır; bu durum, sorunların başında gelmektedir. Yıllar önce yapılan bir araştırma sonucuna göre temel sanat eğitiminin iç mimarlık öğrencilerinde, mekan kavramına çok fazla zemin hazırlamadığından yola çıkılarak, genel programın incelenmesi sonucunda temel sanat dersinin müfredatta muhakkak yer alması gerektiği ortaya çıkmış, ancak ders saatleri bu gerekliliğe oranla giderek azaltılmıştır.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü’nde uygulanan Temel Sanat Eğitimi dersi ise yine öğrencinin içindeki yaratıcı gücü ortaya çıkartma amaçlı, eğitimci tarafından kurgulanan bir yöntemle uygulanmaktadır. Atalayer (2015)’e göre temel eğitimin esası Bauhaus’a dayanır ve bunun aksinin iddia edilmesi mümkün değildir. Ancak Bauhaus’un çıktığı koşullar, bilgi birikimi, ülkelerin siyasi durumları, ideolojiler ve üretim teknolojileri günümüzde

bambaşka bir boyut kazanmış ve bu değişimler, eğitimin farklılaşmasına sebep olmuştur. Günümüzde bu sisteme birçok unsur eklenmiş ve sistemden birçok unsur çıkarılmıştır. Örneğin “mimarlık”ın bir “sanat” olduğuna inanan Atalayer, sanat eğitiminde mimarlığın merkez olduğuna inanmamaktadır. Oysa Bauhaus eğitimini incelediğimizde, eğitimin temel yaklaşımının mimari olduğu bilinmektedir. Eğitimci, Temel Sanat eğitiminde kendi oluşturmuş olduğu program dahilinde öğrenciyi merkez alır; çeşitli tekniklerle, yazma, çizme, el becerileri, görsel ifadeler kullanma, hayal etme, çapraz düşünme tekniği, metamorfoz, kendini ifade edebilme vb teknikleri oldukça uzun soluklu ve deneysel bir sürece dayandırır. Ayrıca, Bauhaus eğitiminde uygulanan bir teknik olan “tekrar” etmeyi, öğrencilerin kişisel davranışlarını ve günlük hayatlarını kendine problem edinir. Eğitimci, doğduğumuz andan itibaren kodlağımız ve/veya öğrendiğimiz görsel, düşünsel ve duyuşsal kalıpların dışına çıkıp içimizdeki yaratıcı gücü ve düşünce biçimini geliştirmeyi hedeflemektedir. Öğrenciyi ve eğitimciyi aynı evrilme sürecine sokan bu eğitim biçimi, Bauhaus okulunda Johannes Itten tarafından uygulanan temel eğitim dersi ile paralellik oluşturmaktadır.

Ertek (2015)'e göre, Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nde uygulanan Temel Tasarım Eğitimi dersinde Bauhaus eğitiminin tam olarak devam etmiyor olması, “Bauhaus temel tasarım eğitimi”nin tam olarak bilinmemesinden kaynaklanmaktadır. Gerileyen eğitim sistemi, uygulama atölyelerinin olmayışı, çok sesli bir eğitim sisteminin oluşturulamaması da diğer sebepler olarak öne sürülmektedir. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde geçmiş yıllarda “ortak eğitim” olarak uygulanan Temel Eğitim, eğitimcinin nedenini bilmediği bir şekilde sistemde artık uygulanmamaktadır; bu uygulamanın kaldırılmış olması, bölümler arası iletişimin kopmasına sebep olan etkenlerden biri olarak gösterilmektedir.

Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümünde uygulanan temel eğitim “Temel Tasarım” ve “Temel Sanat” eğitimi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Oluş biçimlerinin altında Temel Sanat eğitiminin daha “nesnel”,

Temel Tasarım eğitiminin ise daha “fonksiyonel” ağırlıklı içeriklere sahip olduğu belirtilmiştir. Derslerin içerikleri oluşturulurken “gestalt ilkeleri” bir altlık olarak kullanılmış; Bauhaus eğitiminde uygulanan “algı ilkeleri” ile de desteklenmiştir. Eğitimciye göre bilinçli olarak yapılmış bu ayırım, öğrenciye daha yoğun bir eğitim verebilmek amaçlı kurgulanmıştır. Her iki derste de “yaparak öğrenme” ilkesini takiben; Temel Tasarım stüdyosunda pratikte mesleki çalışmalar hedeflenirken, Temel Sanat stüdyosunda sanat eğitimi verilerek, öğrencilere “mesleki altlık” oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Bauhaus eğitiminin esasını oluşturan diğer bir başlık olan “disiplinler arası işbirliği” mantığının, Marmara Üniversitesi’nde yapılan öğrenci projelerinde de uygulandığı görülmektedir. Yaklaşık onuncu yılını tamamlayacak olan bu uygulama ile, Endüstri Ürünleri Tasarımı, Tekstil ve Grafik bölümü öğrencileri, üçüncü sınıf aşamasına geldiklerinde ortak bir proje almaktadır. Alınan bu proje ile marka geliştirme üzerinden yola çıkılarak, Tekstil, Grafik ve Endüstri Ürünleri Tasarımı bölümü öğrencileri ve hocaları bir araya gelerek belirlenen markanın çalışmalarını yapmaktadır. Bir arada çalışma mantığına dayanan bu proje ile birlikte öğrenciler hem bir arada olabilmeyi hem de sanat-zanaat kavramlarını öğrenmektedir. 2016-2017 eğitim döneminde yeni uygulayacakları ve Bolonya sistemi dahilinde müfredatlarına koydukları, tamamen Bauhaus’u yaşatmaya yönelik olan bir başka yaklaşım ise, her öğrencinin eğitim hayatı boyunca bir kez başka bir bölümden proje dersi alacak olmasıdır.

Anadolu Üniversitesi İç Mimarlık bölümünde uygulanan eğitim sisteminde ise birkaç yıl öncesine kadar yapılan bölümler arası ortak projelerin artık yapılmadığı saptanmıştır.

Ertek (2015)’e göre, Hacettepe Üniversitesinde ise Bauhaus’un esasları olarak bilinen ‘deneysel ve sanatsal ortamın içinde varoluş’ mantığı bulunmamaktadır. Eğitimciye göre gerçek bir sanat ortamına sahip olan Bauhaus okulundan Temel Tasarım eğitimine aktarılan unsurlar yalnızca, temel tasarım konusuna

uyarlanabilen konular bazında olmuştur; dans gibi drama gibi sanatın diğer alanları, bu eğitimin dışında tutulmak durumunda kalmıştır.

Marmara Üniversitesi'nde verilen eğitime tekrar bakıldığı zaman ise öğrencilerin ve öğretim elemanlarının, üniversite dışındaki kurumlarla da iletişim halinde olduğu görülmektedir. Gerek yurt dışında belirledikleri üniversite ile ortak proje çalışmaları gerekse devlet kurumları ile ortak yürüttüğü projelerde fakültenin kendi belirlediği yöntemlerle, projelerini hayata geçirmiş oldukları görülmektedir. Fakülte, Bauhaus eğitimi süresince öğrencilerin ve eğitimcilerin ürünlerinin hayata geçmiş olması ve günümüzde hala seri üretimde olan ürünlerinin bulunması mantığından yola çıkarak, öğretim elemanlarının yaptığı döner sermaye projelerine zemin hazırlamaktadır. Eğitimciye göre bir arada çalışma mantığında iyi bir noktada oldukları, üç yılda bir gerçekleştirdikleri uluslararası trienal festivali ile öğrencilerin kendi oluşturdukları workshoplarla dahil oldukları ve sonuçlarını çok olumlu buldukları ve 2015 yılında Pera Müzesi'nde sergiledikleri öğrenilmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında, yüz yüze görüşmelerde elde edilen verileri desteklemek amacıyla, Bauhaus eğitiminin yansımalarına etki edebileceği düşünülen bazı sayısal veriler de incelenmiştir. Bu çerçevede, kapsama alınan eğitim kurumlarında verilmekte olan Temel Tasarım/Sanat Eğitim derslerinin müfredattaki konuları ve ağırlıkları araştırılmıştır. Bu yöndeki bulgular aşağıda sunulmuştur.

Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün 2015-2016 Güz Dönemi Ders Programı aşağıda ki gibidir,

YENİ MÜFREDAT BİRİNCİ SINIF			
	Ders Kodu/Ders Adı	Öğretim Elemanı	Sınıfı
09:00	TME111 / Temel Sanat Eğitimi	Ünsal Bahtiyar	
09:45			
10:30			
11:15			
13:00	TME1051 / Genel Sanat Tarihi	Doç Dr. Esra Aliçavuşoğlu	PAZARTESİ
13:45			
14:30	TME1053 / Uygarlık Tarihi 1	Yrd. Doç. Behçet Gülerüz	
15:15			
16:00			
16:45			

09:00	TME1011 / Temel Sanat Eğitimi	Ünsal Bahtiyar	SALI
09:45			
10:30			
11:15			
13:00			
13:45			
14:30			
15:15			
16:00			
16:45			

09:00				
09:45	İM1013 / İçmimarlık Temel Tasarım I	Prof. Dr. İnci Deniz İlgin	İM41	ÇARŞAMBA
10:30				
11:15				
13:00				
13:45				
14:30				
15:15				
16:00				
16:45				

09:00	İM1011 / İçmimarlık Teknik Resim I	Yrd. Doç. Müge Göker Paktaş/ Öğr. Gör. Tonguç Tokol	İM41	PERŞEMBE
09:45				
10:30				
11:15				
13:00				
13:45				
14:30				
15:15				
16:00				
16:45				

09:00		CUMA
09:45		
10:30		
11:15		
13:00		
13:45		
14:30		
15:15		
16:00		
16:45		

şekil 87; Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü'nün 2015-2016 Güz Dönemi Ders Programı

http://dosya.marmara.edu.tr/gsf/im/2015/ders%20programi%20snav/1_eylu_l_li_sans_DERSPROGRAMI.pdf

Anadolu Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü 1.sınıf
Ders Programı aşağıda ki gibidir.

		I.YY					
PAZARTESİ	09.00:10.00	SAN 106 Temel Sanat Eğitimi 1 Faruk Atalay	Nispetiye				
	10.00:11.00						
	11.00:12.00						
	12.00:13.00						
	13.00:14.00						
	14.00:15.00			SAN 106 Temel Sanat Eğitimi 1 Faruk Atalay	Nispetiye		
	15.00:16.00						
	16.00:17.00						
	17.00:18.00						
	18.00:19.00						
SALI	09.00:10.00	SAN 106 Temel Sanat Eğitimi 1 Faruk Atalay	Nispetiye				
	10.00:11.00						
	11.00:12.00						
	12.00:13.00						
	13.00:14.00						
	14.00:15.00						
	15.00:16.00			İÇT429 Tasarımda Yeni Açılımlar Alay ÖZKUL			
	16.00:17.00						
	17.00:18.00						
	18.00:19.00						
ÇARŞAMBA	09.00:10.00	İÇT 103 Tasarımda Etkileşim Özlem Uyar					
	10.00:11.00						
	11.00:12.00			TRK 307 Teknik Resim Öğesi Kandemir	Nispetiye		
	12.00:13.00						
	13.00:14.00						
	14.00:15.00						
	15.00:16.00					TRK 307 Teknik Resim Öğesi Kandemir	Nispetiye
	16.00:17.00						
	17.00:18.00						
	18.00:19.00						

PERŞEMBE	09.00:10.00				
	10.00:11.00				
	11.00:12.00				
	12.00:13.00				
	13.00:14.00				
	14.00:15.00				
	15.00:16.00				
	16.00:17.00				
	17.00:18.00				
	18.00:19.00				
CUMA	09.00:10.00				
	10.00:11.00				
	11.00:12.00				
	12.00:13.00				
	13.00:14.00				
	14.00:15.00	İÇT 109 İç Mimarlığa Giriş Özlem Uçar	Alan: derslik		
	15.00:16.00				
	16.00:17.00				
	17.00:18.00				
	18.00:19.00				

Şekil 88; Anadolu Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi İç Mimarlık Bölümü 1.sınıf Ders Programı

<https://www.anadolu.edu.tr/akademik/fakulteler/262/mimarlik-ve-tasarim-fakultesi/duyurular>

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 1. Sınıf Ders Programı aşağıda ki gibidir.

İÇT 1	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BÖLÜMÜ 2015 - 2016 GÜZ DÖNEMİ 1. SINIF DERS PROGRAMI
--------------	---

G	SÜRE	DERS KODU - ADI - ŞUBESİ	DERS SORUMLULARI	DERSLİK
---	------	--------------------------	------------------	---------

P A Z A R T E S İ	09.00 - 09.45			
	10.00 - 10.45	İÇT 165 İÇ MİMARİ VE ÇEVRE TASARIMINA GİRİŞ I 01, 02	Öğr. Gör. Esen Kaleli 01	İÇT 1
	11.00 - 11.45	"	Öğr. Gör. Selin Mutdoğan 02	
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45			
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				

S A L I	09.00 - 09.45	TKD 103 TÜRK DİLİ I 22	Öğr. Gör. Gül Uluğtekin 22	ONLINE
	10.00 - 10.45	"		
	11.00 - 11.45	İÇT 127 TEMEL SANAT EĞİTİMİ I 01, 02 (SEÇMELİ)	Yrd. Doç. Dr. Emre Demirel 01	İÇT 1
	12.00 - 12.45	"	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 02	
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45	"		
	15.00 - 15.45	"		
	16.00 - 16.45	"		
17.00 - 17.45	"			

Ç A R Ş A M B A	09.00 - 09.45	İÇT 125 TEKNİK ÇİZİM VE TASARI GEOMETRİ 01, 02	Yrd. Doç. Dr. Emre Demirel 01	İÇT 1
	10.00 - 10.45	"	Öğr. Gör. Esen Kaleli 02	İÇT 3
	11.00 - 11.45	"		
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45	İÇT 123 TEMEL TASARIM EĞİTİMİ I 01, 02	Doç. Hakan Ertek 01	İÇT 1
	15.00 - 15.45	"	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 02	
	16.00 - 16.45	"		
17.00 - 17.45	"			

P E R Ş E M B E	09.00 - 09.45			
	10.00 - 10.45	İÇT 135 DESEN I 01 (SEÇMELİ)	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 01	İÇT 1
	11.00 - 11.45	"		
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				

C U M A	09.00 - 09.45	ING 127 TEMEL İNGİLİZCE I 51 / ING 128 TEMEL İNGİLİZCE II 51		KONF. SALONU
	10.00 - 10.45	"		
	11.00 - 11.45			
	12.00 - 12.45			
	13.00 - 13.45			
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				

Şekil 89; Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü 1. Sınıf Ders Programı

BÖLÜM 6.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İç Mimarlık ve/veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümlerinde ilk yıl zorunlu olarak uygulanan Temel Sanat ve/veya Temel Tasarım dersleri Bauhaus eğitimine dayanmaktadır. Dersin uygulanmaya başlangıç tarihi olarak Bauhaus'un kuruluş yılı olan 1919 yılını aldığımızda, 96 yıllık bir süreç geçiren temel eğitim, kuşkusuz çeşitli değişim ve gelişimlere uğramıştır. Uygulandığı tarihten itibaren gerek sanat gerekse mimari alanda yetiştirmiş olduğu çoğu sanatçı ile uyguladıkları işler literatüre geçmiş ve meslekle uğraşan kişiler için önemli bir kaynak oluşturmuştur.

Bauhaus okulu sadece 1919 yılından 1933 yılına kadar aktif bir eğitim verebilmiş olmasına rağmen, manifestosu ve oluşum mantığı birçok eğitim kurumu, eğitmen ve ders için çok güçlü bir altlık oluşturmayı başarmıştır. Günümüz eğitiminde de bu yaklaşımın kısmen de olsa sürdürülmeye çalışıldığı, yapılan bu araştırma sonucunda saptanmıştır.

Çalışmanın araştırma metodunda kullanılan yöntem dahilinde Temel Tasarım eğitimini veren eğitimcilerle yapılan yüzyüze görüşmelerde, Bauhaus eğitimini, Temel Tasarım dersinde uygulayıp uygulamadıkları, uyguluyorlarsa ne şekilde uyguladıkları, uygulamıyorlarsa neden uygulamadıkları sorularına cevap aranmış ve elde edilen veriler değerlendirilmiştir.

Verilen cevaplar değerlendirildiğinde, Bauhaus eğitiminin esasını oluşturan 'disiplinler arası bir arada oluş' mantığı, 'yaparak öğrenme' ve 'uygulamalı eğitim'in, günümüz eğitim koşullarındaki mekansal kısıtlar, iletişim sorunları, uygulama atölyelerinin yeterli olmayışı, atölyelerde kullanılacak malzeme ve yetişmiş eleman yetersizliklerinden kaynaklı olarak istenen düzeyde yapılamadığı görülmektedir.

Eğitimciler, uygulamalı eğitim mantığına dayalı Bauhaus okulunun fiziksel koşullarını ellerinde olmayan sebeplerden ötürü hayata geçirememiş olsalar da, eğitim sistemini bir çıkış/başlangıç noktası ve model olarak alıp, “değiştirerek” değil çağa uygun olarak “geliştirerek” kurgulamışlardır.

Kurgulanan bu eğitimler Bauhaus’taki gibi “öğrenci merkezli”dir. Hedeflenen ise mesleki hayatları boyunca onlara yardımcı olabilecek el becerisi, sanatsal bakış açısı ve teknik beceri kazanmalarına yardımcı olmaktır.

Ancak çalışmada adı geçen Hacettepe ve Anadolu Üniversitelerinde bölümler arası iletişimin yetersiz olması, fiziki koşulların yetersizliğinin yarattığı olumsuzluktan daha farklı bir problem olarak görölmektedir.

Bauhaus Eğitim Anlayışının Günümüz Temel Tasarım Eğitimine yaklaşımı başlıklı bu tez çalışması, ders içeriklerinin yanısıra tasarım dünyasında “zamansız” olarak görölen Bauhaus’un oluşum mantığına anlaşılması ile birlikte, tasarım eğitimi veren kurum ve eğitimcilerin değişen mekan, zaman ve koşullar dahilinde kendilerini sorgulamalarını sağlamak; aynı zamanda içinde buldukları durumu değerlendirebilmeleri için bir klavuz oluşturmak amacıyla gerçekteşirilmişdir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde temel tasarım eğitiminin, öğrencilerin eğitim hayatlarında önemli bir başlangıç dersi olduğu; dersin iyi kurgulanmış olmasının çok büyük önem taşıdığı kanısına varılmıştır. Kurgulanan sistemin mevcut durumda geçerli olan pratik ve teorik yöntemlerle desteklenmesi ve uygulamalı bir eğitim modeli ile bölümler arası ortak atölye derslerinin sisteme eklenmesinin, öğrencilerin güzel sanatların diğer dallarından da faydalanmasını sağlayacağı düşünölmektedir. Bu bağlamda, öğrencilerin, sanatın diğer dallarından kopmadan, eğitim aldıkları bölümlere paralel bir sistem içinde, ortak çalışma platformlarında uygulama ve tasarım yapabilecekleri ortamlar hazırlanması önerilmektedir.

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü için; aşağıda belirtilen 1.sınıf ders programına, öneri kısmında sunulan “deneysel stüdyo” çalışması için uygun görülen ders saatinin boşluğu işaretlenmiştir.

İÇT 1		HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI BÖLÜMÜ 2015 - 2016 GÜZ DÖNEMİ 1. SINIF DERS PROGRAMI		
G	SÜRE	DERS KODU - ADI - ŞUBESİ	DERS SORUMLULARI	DERSLİK
P A Z A R T E S İ	09.00 - 09.45			
	10.00 - 10.45	İÇT 165 İÇ MİMARİ VE ÇEVRE TASARIMINA GİRİŞ I 01, 02	Öğr. Gör. Esen Kaleli 01	İÇT 1
	11.00 - 11.45	"	Öğr. Gör. Selin Mutdoğan 02	
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45			
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				
S A L I	09.00 - 09.45	TKD 103 TÜRK DİLİ I 22	Öğr. Gör. Gül Uluğtekin 22	ONLINE
	10.00 - 10.45	"		
	11.00 - 11.45	İÇT 127 TEMEL SANAT EĞİTİMİ I 01, 02 (SEÇMELİ)	Yrd. Doç. Dr. Emre Demirel 01	İÇT 1
	12.00 - 12.45	"	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 02	
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45	"		
	15.00 - 15.45	"		
	16.00 - 16.45	"		
17.00 - 17.45	"			
Ç A R Ş A M B A	09.00 - 09.45	İÇT 125 TEKNİK ÇİZİM VE TASARI GEOMETRİ 01, 02	Yrd. Doç. Dr. Emre Demirel 01	İÇT 1
	10.00 - 10.45	"	Öğr. Gör. Esen Kaleli 02	İÇT 3
	11.00 - 11.45	"		
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45	İÇT 123 TEMEL TASARIM EĞİTİMİ I 01, 02	Doç. Hakan Ertek 01	İÇT 1
	15.00 - 15.45	"	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 02	
	16.00 - 16.45	"		
17.00 - 17.45	"			
P E R Ş E M B E	09.00 - 09.45			
	10.00 - 10.45	İÇT 135 DESEN I 01 (SEÇMELİ)	Ek Öğr. Gör. Ece Esen 01	İÇT 1
	11.00 - 11.45	"		
	12.00 - 12.45	"		
	13.00 - 13.45	"		
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				
C U M A	09.00 - 09.45	ING 127 TEMEL İNGİLİZCE I 51 / ING 128 TEMEL İNGİLİZCE II 51		KONF. SALONU
	10.00 - 10.45	"		
	11.00 - 11.45			
	12.00 - 12.45			
	13.00 - 13.45			
	14.00 - 14.45			
	15.00 - 15.45			
	16.00 - 16.45			
17.00 - 17.45				

Önerilen Deneysel Stüdyo Dersi

Şekil 90: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümü 1. Sınıf için ders programına yapılan entegrasyon işlemi

KAYNAKÇA

Amazon (2015). Johannes Itten'in renk kuramı adlı kitap kapak alışması. Erişim yeri: <http://www.amazon.co.uk/Johannes-Itten/e/B001I7HFU2>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Archinect (2010). Walter Gropius, Fabrika binası. Erişim yeri: <http://archinect.com/features/article/96145/learning-from-learning-from-i-on-robert-venturi-and-denise-scott-brown-and-the-recent-yale-symposium-on-their-works-and-writings>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Archikey (tarihsiz). Villa Savoye, Le Corbusier. Erişim yeri: <http://archikey.com/building/read/2763/Villa-Savoye/551/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Artyfactory (tarihsiz). William Morris. Erişim yeri: http://www.artyfactory.com/art_appreciation/graphic_designers/william_morris.html, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Marcel Breuer 1926, elik tüp sandalye tasarımı. Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/erich-consemueller>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Laszlo Moholy-Nagy, Macar ressam, heykeltıraş, fotoğraf sanatçısı. Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/laszlo-moholy-nagy>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Josef Albers, Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/josef-albers>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Anni Albers, Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/anni-albers-fleischmann>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Gerhard Marcks, Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/gerhard-marcks>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Joost Schmidt, Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/joost-schmidt>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Johannes Itten, Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/personen/johannes-itten>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Bauhaus öğrencileri bahçede ders işlerken. Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/das-bauhaus/werkstaetten>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Johannes Itten. <http://bauhaus-online.de>

bauhaus (2015). Klee'nin çalışmaları. Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/das-bauhaus/lehre/unterricht-paul-kee>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

bauhaus (2015). Gölge tekniği çalışması. Erişim yeri: <http://bauhaus-online.de/en/atlas/das-bauhaus/lehre/unterricht-paul-kee>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Biol, G., (2006). Modern Mimarlığın Ortaya Çıkışı ve Gelişimi, Megaron, Mimarlar Odası Balıkesir Şubesi Dergisi, s.3-16. Erişim yeri: <http://w3.balikesir.edu.tr/~birol/modernizm.pdf>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Baktır, Ö. (2006). "Bauhaus Felsefesi ve Endüstriyel Tasarımdaki İşlevsellik Boyutu" Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Box seven design (2012). Bauhaus kurucuları ve sanatçıları. Erişim yeri: <http://www.box7design.com/design-from-here/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Canbay, Ç. (2003). "Mimari Öncül Örneklerin Analizine Dayalı Veritabanlarının Tasarım Eğitiminde Kullanımı". İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Bilgisi Programı Yüksek Lisans Tezi.

Chris the king sixth form college blog (2015). Josef Albers, Erişim yeri: <http://dream-like-thiss.blogspot.com.tr/2015/01/josef-albers-style-of-working.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Coroflot (2015). Bauhaus'un Berlin'e taşınması konulu poster çalışması, 1932. Erişim yeri: <http://www.coroflot.com/danielnorman/Book-Design-Designing-Fundamentals>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Daily icon (2009). Moholy Nagy, Erişim yeri: <http://www.dailyicon.net/2009/11/icon-laszlo-moholy-nagy-retrospective/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Design is fine (tarihsiz). Otti Berger Bauhaus'un kapatıldığı gün Gertrud Arndt tarafından fotoğraflanmış. Erişim yeri: <http://www.design-is-fine.org/post/45788911109/gertrud-arndt-otti-berger-in-the-canteen-on-their>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Design is fine (tarihsiz). Plastik kağıdı katlama ve bükme tekniği uygulanmış bir çalışma. Erişim yeri: <http://www.design-is-fine.org/post/50713885596/preliminary-course-with-josef-albers-plastic>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Diesel Punks (2010). Moholy Nagy'nin sınıfta yaptırdığı denge ve malzeme ilişkisi temalı çalışması, Erişim yeri: <http://www.dieselpunks.org/profiles/blogs/laszlo-moholynagy-the-pursuit>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Droste, Magdalena ve Bauhaus Arşivi (2006). Bauhaus, Taschen, Köln.
Bauhaus Gebundene Ausgabe – September 2005 von Jeannine Fiedler (Autor), Peter Feierabend (Autor)

Erzen, J. (2009). Bauhaus'un 90. Yılında, Mimarlık 349, Mimarlar Odası, Erişim yeri: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?DergiSayi=363&ReclD=2185&sayfa=mimarlik>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Excellence solutions (2015). Marcel Breuer, Erişim yeri: <http://blog.excellence-group.com/the-essentials-vi-marcel-breuer/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Farnsworth (2014). Mies van der Rohe. Erişim yeri: <http://farnsworthhouse.org/mies-van-der-rohe>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Figure/ground (2002). Barcelona Pavillon, Mies van der Rohe, Erişim yeri: http://figure-ground.com/mies_pavilion/0001/, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Flying Trapeze Press (tarihsiz). Lazlo Moholy Nagy photogram. Erişim yeri: <http://www.flyingtrapezepress.com/authors.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

gallery hip (tarihsiz). Crystal Palace, Londra 1851, Erişim yeri: <http://galleryhip.com/crystal-palace-joseph-paxton.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Gentleman's Gazette (2011). Marcel Breuer, sandalye tasarımı ve sanatçının kendi fotoğrafı. Erişim yeri: <http://www.gentlemansgazette.com/wassily-chair-model-b3-by-marcel-breuer/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

gettyimages (2015). Oskar Schlemmer, Erişim yeri: <http://www.gettyimages.com/detail/news-photo/willy-baumeister-oskar-schlemmer-1918-artist-schlemmer-news-photo/486778509>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Guggenheim (2015). A II, Moholy Nagy tarafından kanvas üzerine yağlı boya tekniği ile yapılmış üç boyutlu plastik değer taşıyan çalışması. Erişim yeri: <http://www.guggenheim.org/new-york/collections/collection-online/artwork/2979>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Harvard Sanat Müzesi (2015). Bauhaus sergisi, MOMA 1938. Erişim yeri: <http://www.harvardartmuseums.org/art/223178>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Harvard Sanat Müzesi (2015). Bauhaus sergisi, MOMA 1938. Erişim yeri: <http://www.harvardartmuseums.org/art/223113>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Hazlitt Holland-Hibbert (tarihsiz). Naum Gabo, Erişim yeri: <http://www.hh-h.com/artists/naum-gabo/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Khan Academy (2015). Bauhaus veda. Erişim yeri: <https://www.khanacademy.org/humanities/art-1010/abstract-exp-nyschool/nyschool/a/albers-homage-to-the-square>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Kaufmann Mercantile (2015). Johannes Itten ve öğrencileri. Erişim yeri: <https://www.kaufmann-mercantile.com/field-notes/johannes-itten/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Kaylyn Webb (2012). Gestalt kuramına bir örnek. Erişim yeri: <https://kaylynwebbgd.wordpress.com/2012/02/13/colorfigure-ground/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Le Petit Monsieur Cocosse blog (2015). Bauhaus'un kapatılması konulu afiş çalışması. Erişim yeri: <http://monsieurcocosse.blogspot.com.tr/2015/04/iwao-yamawaki-1930-1933.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Love in the city of lights blog (2010). Paul Klee, Erişim yeri: <http://www.loveinthecityoflights.com/meet-paul-klee/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Meisterhaeuser (tarihsiz). Georg Muche, Erişim yeri: http://www.meisterhaeuser.de/en/master_Georg_Muche.html, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Moderne Kunst (2006). Johannes Itten. Erişim yeri: http://www.kunstzeiten.de/Johannes_Ippen, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Walter Gropius, Internationale Architektur. Bauhausbücher 1, München 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Paul Klee, Pädagogis Skizzenbuch. Bd.2, München 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Adolf Meyer, Ein Versuchshaus des Bauhauses in Weimar. Bd.3, München 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Oskar Schlemmer, Die Bühne im Bauhaus. Bd.4, München 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Piet Mondrian, Neue Gestaltung. Neoplastizismus. 5, Eschwege 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Theo van Doesburg, Grundbegriffe der neuen gestaltenden Kunst.Bd 6, M¼nchen 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Walter Gropius, Neue Arbeiten der Bauhauswerkstätten. Bd 7, M¼nchen 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Lazlo Moholy-Nagy, Malerei, Fotografie, Film.Bd. M¼nchen 1925. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Wassily Kandinsky, Punkt und Linie zur Fläche:Beitrag zur Analyse der malerischen Elemente.Bd.9, M¼nchen,1926. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Jan Peter Oud, Holl¼ndische Aarchitektur, Bd.10 M¼nchen 1926. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Kasimir Malewitsch, Bauhausbauten Dessau. Bd.12, M¼nchen 1928. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Walter Gropius, Bauhausbauten Dessau. Bd.12, M¼nchen 1928. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Albert Gleizes, Kubismus. Bd.13, M¼nchen 1928. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Monoskop (2015). Laszlo Moholy-Nagy, Von Material zu Architektur. Bd.14, 1929. Erişim yeri: <http://monoskop.org/Bauhaus>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

NCSU Kütüphanesi (2015). Opak küre aydınlatma, isimsiz, 1920 Weimar. Erişim yeri: <http://images.lib.ncsu.edu/luna/servlet/view/all/when/Modern?widgetFormat=javascript&res=2&widgetType=thumbnail&showAll=when&embedded=true&os=2700>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Open Source Publishing (2011). Vorkurs temel eğitim sarmalı. Erişim yeri: <http://ospublish.constantvzw.org/blog/education/bauhaus-meets-floss>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Paker-Kahvecioğlu, N. (2001). "Mimari Tasarım Eğitiminde Bilgi ve Yaratıcılık Etkileşimi". İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Bilgisi Programı Doktora Tezi.

Penn Sanat Tarihi (2011). Haus Am Horn, Muche, Eylül 1923. Erişim yeri: <http://www.arthistory.upenn.edu/spr01/282/w5c1i04.htm>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Philip Nel'in bloğu (2012). Lyonel Feninger, 1906. Erişim yeri: <http://www.philnel.com/2012/10>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (a) (tarihsiz). Weimar'da seramik atölyesi. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/OLLIBauhaus/ceramics/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (b) (tarihsiz). Gunta Stözl, Bauhaus Weimar da tekstil, dokuma atölyesi. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/jjanisiewicz/gunta-stözl/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (c) (tarihsiz). Josef Albers'in yaptırmış olduğu bir alışma. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/pin/24629129183843700/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (d) (tarihsiz). Johannes Itten, Vorkurs afiş alışması. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/stephen0354/bauhaus/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (e) (tarihsiz). Johannes Itten başlangıç kursunda yapılan alışmalar. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/seanrwatson/bauhaus-werkbund-landhaus/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Pinterest (f) (tarihsiz). Johannes Itten başlangıç kursunda yapılan alışmalar. Erişim yeri: <https://www.pinterest.com/pin/30258628717860026/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Stiftung Deutsches Technikmuseum Berlin (2014). AEG Fabrika binası, Berlin 1908, Erişim yeri: <http://www.sdtb.de/Peter-Behrens-AEG-Electricity-Company-Buildings.2299.0.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Studyblue (2015). Lazlo Moholy Nagy, Bauhaus tipografi alışması. Erişim yeri: <https://www.studyblue.com/notes/note/n/ch-16-the-bauhaus/deck/1187549>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

TATE (2007). Albers hazırlık kursu öğrencilerine kritik verirken. Erişim yeri: <http://www.tate.org.uk/research/publications/tate-papers/no-7/josef-albers-evaluation-and-the-imperative-of-teaching>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Teymur, N. Ve Aytaç-Dural, T. (1998). Temel Tasarım/Temel Eğitim. ODTÜ Mimarlık Fakóltesi Yayınları, Ankara.

The Charnel-House (2009). Stüdyo, Erişim yeri: <https://thecharnelhouse.org/tag/joan-ockman/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

The Charnel-House (2013). Hannes Meyer, Erişim yeri: <http://thecharnelhouse.org/2013/08/10/hannes-meyer/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

The Guardian (2007). Bauhaus Binası, Dessau, Almanya, 1926. Erişim yeri: <http://www.theguardian.com/books/2007/nov/17/architecture.art>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Tipografia (2007). Bauhaus Weimar'da Metal Üretim Atölyesi. Erişim yeri: <http://www.tipografos.net/bauhaus/oficinas-bauhaus.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Tipografia (2007). Bauhaus Weimar'da metal atölyesi. Erişim yeri: <http://www.tipografos.net/bauhaus/oficinas-bauhaus.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

University of the Arts London (tarihsiz). Kandinsky'nin analitik çizim tekniğine bir örnek çalışması. Erişim yeri: <http://cwestgate1.workflow.arts.ac.uk/u7-practitioner-wassily-kandinsky>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Walter GROPIUS-Herbert BAYER-Ise GROPIUS, Bauhaus, 1919-1928, The Museum of Modern Art, New York, 1990 (5.baskı), s.24

Weimar (2010). Lyonel Feininger, Erişim yeri: <http://weimarart.blogspot.com.tr/2010/08/lyonel-feininger.html>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wikiart (2010). Lazlo Moholy Nagy, Berlin Radio Tower. Erişim yeri: <http://www.wikiart.org/en/laszlo-moholy-nagy/radio-tower-berlin-1928>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wikimedia Commons (2015). Henry van de Velde. Erişim yeri: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Held__Henry_van_de_Velde_in_seine_m_Atelier_in_Weimar,_1910.jpg, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wikimedia Commons (2015). Wassily Kandinsky. Erişim yeri: https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Wassily_Kandinsky, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wikipedia (2015). Walter Gropius. Erişim yeri: https://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Gropius, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wikipedia (2015). Walter Gropius, Alman mimar, modern mimarlığın öncülerinden ve Bauhaus okulunun Kurucusu. Erişim yeri: https://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Gropius, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wordpress bloğu (2010). Marianne Brandt Teapot. Erişim yeri: <https://interdisciplinaryleeds.wordpress.com/bauhaus-marianne-brant/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Wordpress bloğu (2012). Bauhaus Weimar Öğrencileri. Erişim yeri: <https://weimarstudies.wordpress.com/category/visual-culture/page/3/>, son erişim tarihi: 05 Ekim 2015

Ilgın, D. İ. (2015). Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi, röportaj

Ertek, M. H. (2015). Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi, röportaj

Atalayer, F. (2015). Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyesi, röportaj